

SLOVENSKI

JADRAN

LETNO III. ŠTEV. 33

Koper, petek 13. avgusta 1954

POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DIN

Morje in gore

V vročih poletnih mesecih si ljudje radi isčejo zdravja in okrepitev pri morju ali v gorah. Narančno, da ima morje za večino ljudi večje privlačnosti kot gore. Zakaj? Iz enostavnega in naravnega razloga: do morja peljejo lepe prometne zveze in poti, na gora pa včasih še prava steza ne. Človek pa je tak, da raje izbere tisto, kar laže doseže. Da ne bomo delali krivice ne primim ne drugim, bomo v naslednjem povedali nekaj besed o turizmu na morju in o planinstvu v gorah.

Povsed je letosnja turistična sezona začela s precešnjo zakasnito. Tako tudi ob morju. V posamezne turistične kraje ob Jadrani, Koper, Piran, Portorož, Savudrijo, so pričeli prihajati inozenski turisti šele v druge polovici julija. V glavnem so to večje skupine Avstrijev, Švedov, Holandcev, Švicarjev in Nemcev. Slavni hotel Palace v Portorožu je v drugi polovici julija sprejel nad 2000 gostov. Od teh je bilo kar 1400 inozemcev. Obisk inozemskih gostov je bil v prvem polletju letos za 40 odstotkov večji kot lani v prih šestih mesecih. Število domačih turistov pa se je letos občutno zmanjšalo, kar je pripisati ukinutvi regresu.

Za izboljšanje turističnih pogojev je Okrajni ljudski odbor v Kopru letos investiral 20 milijonov dinarjev. V prihodnje bo treba še bolj oskrbeti razne turistične centre. Misliš bo treba tudi na pocenitev vožnje in prenočišč, ker naš delovni človek pri sedanjih cenah ne more mislit na nekaj dni osvežilnega odihka pri morju.

Kot so oživela kopališča ob morju, je zadnjih dvajset dni postalo živo tudi po gorah. Naše gore so polne tujih planincev, ki občudujejo lepote slovenske zemlje. Številne planinske koče skoro ne morejo sprejeti vseh obiskovalcev.

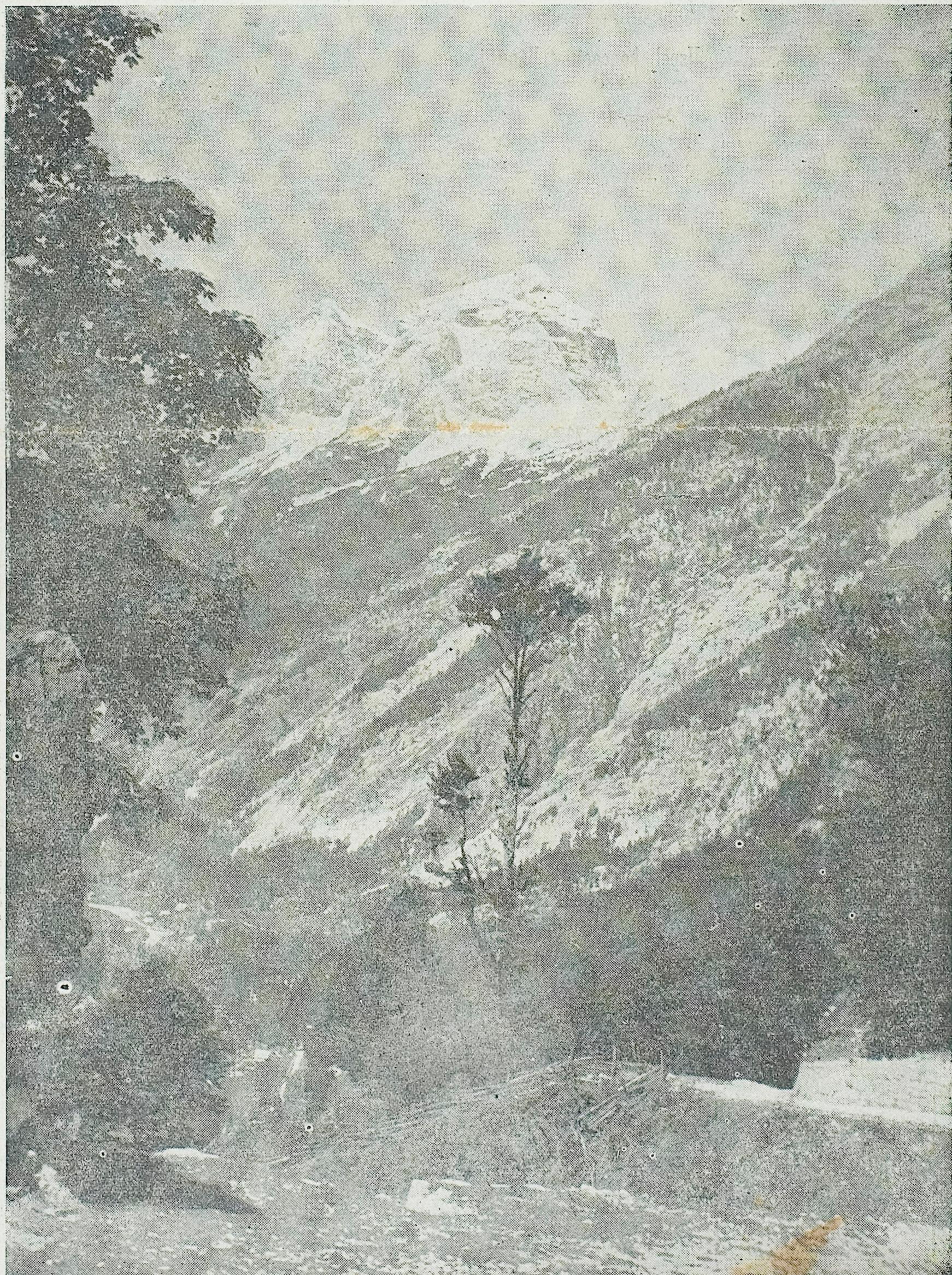
Na Kredarici, pod vrhom skalovitega očaka Triglava, je bila v nedeljo slavnostna otvoritev povečanega in prenovljenega Triglavskega doma. Razširjeni in preurejeni Triglavski dom je sedaj naša največja in najkulturnejsa višinska postojanka. Z njim se lahko ponosamo pred slehernim domačim in tujim turistom. Triglauski dom je sedaj tudi prva stalna vremenska opazovalnica v naših Alpah, ki je brezžično povezana s središčem v Ljubljani.

Planinstvo se lepo razvija tudi v drugih republikah Jugoslavije. V Makedoniji so 2. avgusta praznovani narodni praznik. Ob tej priložnosti je nad 2000 makedonskih planincev iz vseh krajev republike obiskalo veliko jezero na gori Pališter. Vsi udeleženci so poslušali predavanja ob 80-letnici planinstva Jugoslavije. Ob tabornih ognjih so zvečer obujali spomine na NOB.

Nekaj besed bi zapisali še naši mladini, ki še vse premalo ceni lepote naših gora in se v planinstvu ne udejstvuje tako, kot bi bilo že leti. Prav mladini veljajo besede, ki so jih trboveljski planinci zapisali na spominsko ploščo: »Moči pridobljene v planini — moči poddarjene domovini!« Zdi se, da mladino vse preveč vleče lahka in puhalna zabava, ponolnama pa izgublja iz vidika vse, kar bi ji koristilo telesno in vzgojno. Klic: Nazaj k naravi! velja tudi njej.

Podpis k sliki:

JALOVEC IZ TRENTE

Sem in tja po Sežani

August je še vedno počitniški mesec. Zdaj, ko se je vreme izboljšalo in pripeka sonce, so se odločili tudi tisti dopustniki, ki so bili sklenjeni preveriti počitnice doma, da odpotujejo kamor koli, četudi brez — regresa. Kjub temu Sežana ni ostala mrtva. Življenje poje svojo pesem dalje. Prisluhnimo ji!

Na okraju so te dni razpravljalni predsedniki vseh 13 občin o ustavljivanju komun. Predsednik Petrinja Danilo, ki je sestanek vodil, je navzoče opozoril na prenos kompetenc z okraja na občine, oziroma bodoče komune. Ta prenos bo sicer izvršen postopoma in z ustrezeno splošno uredbo, ki jo pripravljajo višji organi ljudske oblasti, vendar je nujno, da občine že sedaj shrbijo za to, da si zagotove spoden kader za upravljanje komun. Občinski sveti morajo prevzeti odgovornost za to. Ljudje naj si ne belijo glav, pod katero komuno bo spadala ta ali ona vas in občina. Gotovo je, da bo po več sedanjih občin združenih v eno komuno, ki bo samostojno in neodvisno od okrajnega ljudskega odbora reševala svoje probleme, vprašanje finančne zadave itd. Okraja ne bo več, ker nih sredstev, šolstva, komunalnih bo s prehodom v komuno ukinjen. In da bodo stvari v redu potekale, bodo komunam potreben sposobni ljudje. Poslej ne bo več okraj reševal občinskih problemov, tudi tistih drobnih ne, katere bi morale občine že dosegli same reševati. Ljudi je potrebno temeljito seznaniti s pomenom komun, z dolžnostmi in pravicami državljanov v komunah. Na zborih volivcev in množičnih sestankih je potrebno o tem razpravljati. Komune so najvišja in končna oblika demokratičnega samoupravljanja. Počakati moramo, da smo politično dozoreli za tako obliko marksističnega družbenega reda.

V okviru SZDL in kmetijske zadruge se je pričel te dni gospodinjski tečaj. Na tečaju se bodo naše mlade in tudi starejše gospodinje, kakor tudi gospodinske kandidatkinje seznamile najprej s praktičnim načinom vlaganja razne zelenjave in sadja za tako imenovan «objimnic». V nadaljevanju tečaja bodo udeleženke imele prislovnost, da se spopolnilo turi v kuharski umetnosti. Kakor smo zvedeli, se za tečaj živahnno zanimajo vse napredne sežanske žene-gospodinje, njihovi može pa se zanj naravnost — navdušujejo. Ta koristni tečaj naj bi bil nekaka predprizava na ustanovitev stalne gospodinjske šole v Sežani.

Pričeli so graditi novo zgradbo Narodne banke in gimnazije. Lepo vreme je pospešilo in razgibalo gradbeno dejavnost do take mere, da zelo primanjkuje delavcev. Morata bi jih ne primanjkovalo, ako bi ne bili zaposleni strokovni delavci pri spravilu sena in drugih kmetijskih delih. Iz tega razloga je tudi gradnja vodovoda nekoliko zaostala, vendar bo v septembri presel v zaključno fazo. V kolikor ne bo kakih nepredvidenih zaprek.

Nova bolnišnica za tuberkulozne razpisuje mesta za strokovni in administrativni kader. Znamenje, da bo naposled vendarle izročena svojemu namenu. Vrata v to moderno zdravstveno ustanovo pa bo bolnikom in osebju odprla tako dobro in težko pričakovana voda iz novega vodovoda. V pripravah na ta pomembni dogodek pa niso mirovale pridne roke odgovornih ljudi, ki jim je bila povetrjena notranja oprema zavoda. Bolnišnica je danes urejena tako, da lahko takoj spreime okoli 120 bolnikov. Ko bo pričela z delom, bomo kaj več spregovorili o njej. Za danes naj opozorimo le še na prikupno

urejen park pred pročeljem stavbe, ki ga je mojstrsko zasadil in urenil znani strokovnjak in negovalc sežanskih umetnih nasadov Vrtovce. Z bolnišnico za tuberkulozne bo Sežana pridobila pomembno zdravstveno ustanovo, kar bo gotovo prispevalo k ugledu in modernizaciji kraške metropole.

S področja kulturno-prosvetnega dela v okviru »Svobode« se cmeri počitniško mrtvilo, ki bo v septembru na novo oživel. Igralci, pevci, lutkarji in godbeniki so razkropjeni širom domovine in zbirajo nove sile za poklicno in prosvetno udejstvovanje. Za enkrat je v bodoči sezoni predvidenih 6 premierskih predstav na sežanskem odru, nekaj javnih koncertnih nastopov in še kakva vmesna iznenadenja. Dramska družina bo sestavljena iz odraslih in šolskih igralcev. Za obe skupini so zadolženi izkušeni režiserji. Lutkovna sekacija takisto pripravlja v bodoči sezoni za naše malčke pester program.

Uspel koncert v Vipavi

Na enomesecni turneji po Jugoslaviji so beograjski študenti na povabilo kluba oficirjev JLA obiskali tudi Vipavo, kjer so priredili lep koncert. V dvorani zadružnega doma so prikazali razne narodne in umetniške plese ter zapeli ob spremljavi orkestra in narodnih godal. Gledalcem so bile zlasti všeč nekatere dalmatinske vesni. Navdušeno so jih prozdravili in jih z vsako točko nagradili s plukanjem.

To je bil pomemben kulturni dogodek va Vipavo, kjer le redko vidimo dobro izvajane plese iz Makedonije, Srbije, Bosne in ostalih delov naše domovine. Beograjski študenti so obiskali vsa večja mesta na Primorskem. Bili so v Bovcu, Tolminu, Novi Gorici, Ajdovščini in drugod. Tako so seznamili primorsko ljudstvo z običaji, nošnimi in plesi bratnih narodov. Iz Vipave so študentje odšli na Reko.

Uspehi in delo gasilskega društva v Vipavi

Vipavsko gasilsko društvo, ki sedaj šteje kakih 60 članov, je že pred vojno bilo zelo delavno. Skoraj polovica sedanjega članstva je mladega naraščaja, ki se ob vsestranski pomoči starejših vzgaja za dobre gasilce. V društvu je vzoren red, disciplina, borbenost in sloga, kar mora biti znaklmo za vsako gasilsko društvo. Poleg starejših gasilcev Rodimana, Rovana, Hrovatina, Bajca in drugih zaslužnih čla-

nov se od mlajših najbolj odlikuje mladi gasilec Vrčan Peter, ki skrbi za šport in prosvetno delovanje društva.

Pred nekaj meseci je društvo dobilos svoj prapor. Ob tej priložnosti so bile vaje med društvom iz Vipave, Anhova, Ajdovščine in Podnanosa. Prvo mesto je zasedla mladinska ekipa iz Vipave. Na ta dan je bil odprt tudi gasilski stolp, ki je visok 15 metrov. Gasilci Vipave so v ostri konkurenči osvojili naslov sektorskega prvaka in s tem dobili pravico, da sodelujejo na prvenstvu Primorske. Organizacijo prvenstva jima je zaupala Okrajna zveza gasilskih društev. Upamo, da bodo vipavski gasilci uspešno zaključili tudi prvenstvo.

Gasilsko društvo Vipava ima dobro izvežbano operativno edinicu za obrambo pred požarom. Sklenili pa so organizirati tudi kegljaško sekცijo, uspešno pa igrajo namizni tenis, košarko in nogomet. Pomačajo tudi pri prosvetnih društvih v vipavski občini.

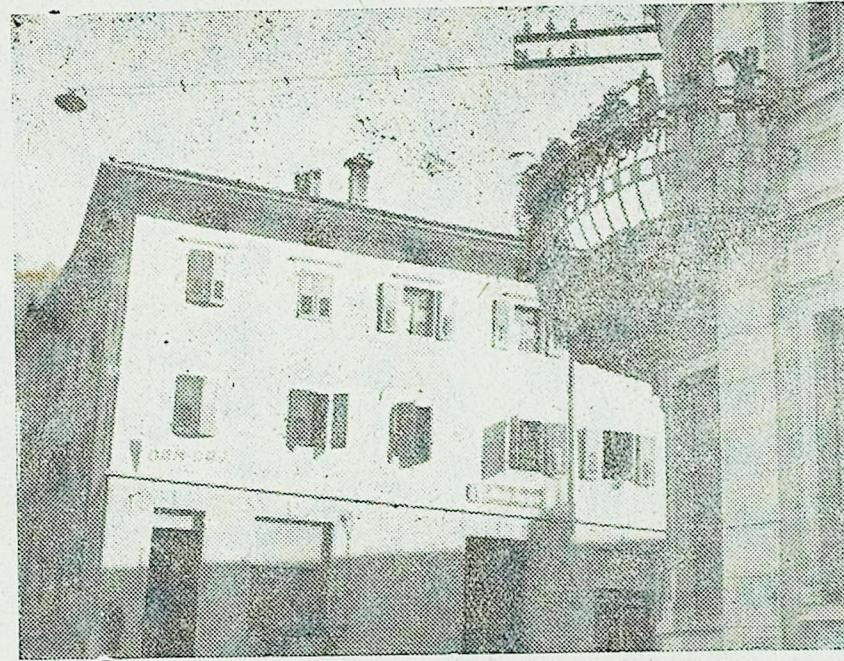
Upamo, da bo PG društvo v Vipavi uspešno nadaljevalo z delom in doprineslo svoj delež pri gradnji socializma.

USPEL KNJIZNICARSKI TEČAJ V KOPRU

Včeraj se je 25 udeležencev knjizničarskega tečaja — po večini profesorjev in učiteljev — razšlo z zadovoljstvom in prijetnim zadostenjenjem, da so koristno žrtvovali nekaj dni počitnic ali dopusta.

Tečajniki so si ogledali tudi koprske kulturne ustanove (knjižnico, muzej, radio itd.), seznamili so se z delom Primorske založbe ter lokalnega tiska.

Kanal, priljubljen letoviški kraj v Soški dolini

Mladinci so taborili v Dekanih

Prišli so z vseh strani Koprskoga: mladi, veseli, polni življenja in s pesmijo.

V Dekanih je bilo zadnja dva tedna mladinsko taborenje, ki ga je organiziral okrajin komite mladine in Svet za prosveto pri OLO — referat za mladinsko vzgojo.

Bil sem z mladincem in jih opazoval:

Skupina blizu mene pojde. Mladi glasovi, mogoče nekoliko razglaseni, toda veseli in ponosni:

»Tito, naša sveta bojna slava, Tito naša dika in ponos, koder vodi tvoja nas zastava...«

Čisto na drugi strani sedi v senci harmonikar in igra. Fantje sedijo okrog njega, poslušajo, nekateri se zamislijo, saj so se ob tem mogoče spomnili na dekleta doma, če jih še čakajo, če jih sploh imajo rade...

Tam spodaj nekje pa igrajo rugby, amerikansko igro. Koliko prervanja in skakanja in koliko smehta v zadovoljstvu!

Nekoliko zgoraj: »Daj žogo sem! Sedem proti šest! Promena! Dobro bo, daj!«

Kup pa jih je okoli zračne puške: »Ta puška pa nosi previsoko, bolje je nišaniti niže,« pravi tisti, ki je zadel previsoko. Potem poskusi komandir: »Dobro, dobro, 9,« se utruga mladincem iz ust polhava. »Seďaj sem jaz na vrsti,« kriči nekoliko višji fant in vleče puško ostalem iz rok. Toda ne dajo se kar

tako. No, vendar je puška njegova. Ves razburjen meri, napne petelinu in zgredi. Zrno je zadelo desno spodaj. Koliko smejanja in roganja je bilo potem. Vendar vse samo za šalo.

Dežurni komandir zaživiga na piščalko. Od vseh strani pritečejo in vsak kliče svoje: »Prva grupa, zbor! Tretji vod, v dve vrsti zbor!« Sedma grupa je bila na vsem taboru najboljša, tako po disciplini kakor po streških točkah in ostalem.

»Komandir prvog odelenja je moj zamenik,« razlagata komandir voda. »Šta on kaže, treba da slušate kao meni!«

»Vzemite porcije! In potem zbor!« Kot bi trenil, so mladinci stekli iz svoje sobe in se takoj vrnili s posodami vseh mogočih oblik in velikosti, se postavili v vrsto in vesel odkorakali niže dolni k Rijani, kjer je bila kuhanja.

»Priyatno!« je želel komandir najbližji skupini. Nekateri so se hitro zahvalili, drugi pa so se začudeno ozirali v svoje tovariste, kaj je to.

Ura je pol treh popoldne. V neki sobi slišim pritajan šepet in smeh. Počasi odprom vrata in vstopim. Prizor je bil kaj smešen, da sem se že jaz nasmejam.

V drugi sobi pa sem doživel nekaj drugega. Ko sem odprl vrata, sem nemilo potegnil nekega mladince za noge, ker so mu jih tovaristi navezali na kljuko. Seveda

Želje in potrebe prebivalcev občine Hruševje

Naša občina je kot središče podnaroških vasi še vedno brez večjega šolskega poslopja. Ne mislimo na poslopje osnovne šole, temveč na osemletko. Za 16 vasi s skupno 2280 prebivalcev bi bilo res potrebno, da bi začeli misliti na gradnjo poslopja, kjer bi otroci lahko dobili večjo izobrazbo. Za letošnje šolsko leto imamo 50 učencev za peti razred in ne vemo kam bi jih dali. Lani je 40 dijakov dnevno hodilo v Postojno. To pa je združeno s precejšnjimi stroški, tudi če imajo mesečno vozovnico. Je družina, ki je pošljala štiri dijake v Postojno. Koliko to stane, vedo le starši. Če bi imeli v vasi osemletko, bi bili obisk zelo olajšan in stroški za vzdrževanje veliko manjši. Iz štirih bližnjih vasi bi lahko hodili otroci v to šolo. Upamo, da bodo odgovorni za prosveto podprtli to našo težnjo in da bodo izposlovali potrebine kredite za gradnjo osemletke.

Še vedno so v nekaterih vasil naše občine težave z vodo. Kljub temu da imamo v bližini močvirja, je pomanjkanje dobre vode občutno. Občina je v ta namen dobila en milijon din. S tem bo zgradila podaljšek vodovoda v Hruševju, da

Prebivalci vasi Hrenovice, Sajevče, Veliko Ubeljsko in Razdrto so s prostovoljnimi delom čistili nad 12 hektarjev pašnikov. Za tako prizadevanje zaslužijo vse priznanje. Prebivalci vasi Razdrto, Veliko Ubeljsko in Hrenovice bi radi zgradili napajališča v svojih vasil. Za to bi jim bilo treba pomagati in jim omogočiti uresničevanje te zamisli. Z zgraditvijo napajališča bodo vasi pridobile na snažnosti in lepoti, ker bodo odstranjene mlakute, ki so razširjale smrad in nesnago.

Za dograditev v vojni požganih in poškodovanih poslopij je občina dobila 2,200.000 din. S tem bodo oškodovani lahko nadaljevali z obnavljanjem. Tako bodo počasi izginili še zadnji sledovi okupatorjevega divjanja po naši zemlji.

Občina skrbi za 30 socialno ogroženih oseb in jim mesečno daje denarno pomoč. Zveza borcev pa je predlagala, da bi 27 sirot padlih borcev dobivalo štipendije za nadaljnje šolanje.

Kmetijska zadruga je pred dobrim mesecem pokrila velik kozolec, kamor sedaj shranjujejo seno, ki ga odkupujejo od svojih članov. S tem je napravila dobro na dve strani, uporabila je les, ki je ležal že dolgo časa pripravljen, članom pa bo prav prišlo, ker bodo za oddano seno prejeli nekaj denarja, ki ga odkupujejo od svojih vaščanov. trebe v gospodarstvu. Edina demona panoga prebivalcev občine je živinoreja. V Hruševju je mlekarina, ki dobro deluje. Maslo, ki ga izdeluje je zelo cenjeno in vsega odkupijo za bolnice. Vse to kaže našim kmetom, da se še z večjim zanimanjem ovrijejo živinoreje in skušajo izboljšati rejo in oskrbo.

Pogreb ponesrečenega šoferja v Šmarjah

V torek proti večeru smo pokopali šoferja kmetijske zadruge Franca Kocjančiča, ki se je smrtno onesrečil v nedeljo pri Obrovem v Brkinih. Kako priljubljen je bil pokojni Kocjančič je pokazala udeležba. V dolgem pogrebni spredu je bilo več tisoč ljudi. Že več ur preden so pripeljali krsto, je na ravnici pod vasio čakalo veliko ljudi iz bližnjih in daljnih vasi okraja. Ko je žalni kamion pripeljal krsto, so jo bivši sobori pokojnega ovili v rdečo zastavo. Tako nato so se ljudje uvrstili v pogrebni sprevod. Med udeleženci je bil tudi predsednik okrajnega LO Kopar tovarš Kralj. Prej kot se je pogrebni sprevod začel pomikati proti pokopališču, je pevski zbor »Svoboda« iz Kopra zapel žalostinico. Pred krsto so nosili številne velike vence, ki so jih pripravile mnogi organizacije, okrajni odbor Zveze borcev, pokoinikovi stavnovski tovarishi — šoferji in drugi. Domača godba je na čelu pogrebne srečave igrala žalne koračnice. Na pokopališču sta se od pokojnika poslovila tovarš Beržan v imenu članov kmetijske zadruge Šmarje, v imenu ZB pa tov. Benčić

Naiboljši mladinci so bili nagrani s knjigami. In potem pozdravljanje s tem in onim; cel kup poznanstva se je naredilo v tem času... Pa saj se bomo še videli.

»Fantje, avtobus je Piran!« Gneča pri avtobusu in potem:

»Zdravo, fantje, imejte se dobro! Drugo leto se vidimo spet! in s pesmijo so se odpeljali. Zagoreli in veseli so se vrnili domov.

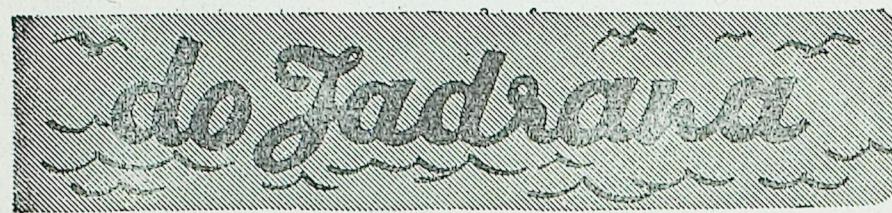
»Lepo je bilo, le prehitro je minilo,« je nekdo razlagal svojemu vaščanu. Sola v Dekanih je ostala prazna in mrtva...

»PERLA« je najboljše loščilo za čevlje.

POTROŠNIKI, zahtevajte vedno loščilo za čevlje znamke

»Perla«

Industrijsko podjetje
»SALVETTI«
PIRAN

Priprave za udeležbo na Ostrožnem

Kot po vseh okrajih Slovenije so tudi v koprskem okraju priprave za udeležbo veličastne proslave, ki bo na Ostrožnem na Štajerskem, dne 19. septembra. Povod se je razširila vse, da bo veličastno zborovanje v spomin na večike dni narodnoosvobodilne borbe na Štajerskem nekaj podobnega, kot je bila proslava ustanovitve primorskih brigad na Okroglici.

V Kopru je bil ustanovljen praviljalni odbor pri Socialistični zvezzi delovnega ljudstva. Taki odbori so bili ustanovljeni tudi po vseh občinah. Že sedaj lahko poveemo, da bodo za tisti dan na razpolago vsa prevozna sredstva. Računajo, da bo s Koprskega odšlo okoli 3000 udeležencev. Prevozni stroški bodo zelo nizki: 500 din za avtobus, ali 250 din za kamion na obe strani. Odhod na proslavo bo v soboto zjutraj, 18. septembra in povratek dne 19. septembra zvečer.

Predvidevajo, da bo Avtomotoklub organiziral za svoje člane skupen obisk proslave in prav tako nekateri delovni kolektivi. Ti bodo obenem obiskali razne tovarne in važnejše kraje Slovenije.

Na sedežih SZDL so že začeli z vpisovanjem udeležencev. Vsak udeleženec lahko že sedaj nabavi spominsko značko, ki jo dobi pri vseh osnovnih organizacijah SZDL.

Drobne novice s Tolminskega

Že dve leti zapored v letoviškem kraju Mostu na Soči prirejajo na umetnem jezeru zajezene Soče beško noč, ki je vsakokrat uspela in navdušila domačine in turce. Tudi letos v Mostu pripravljajo nekaj podobnega.

Prosvena društva na Tolminskem pripravljajo proslavo 110-letnice rojstva Simona Gregorčiča, ki bo prihodnjem mesecu nastopili bodo pevski zbori, recitatorji pesnikovih pesmi in drugi. Žal pa moramo ugotoviti, da spomenik pesniku še ni postavljen niti v Kobariodu niti drugje, čeprav je priprjalni odbor bil ustanovljen že pred poldrugim letom in je bilo rečeno, da bo postavljen za njegovo 110-bletnico rojstva. Morada se bodo sedaj spomnili in se zgnili?

Zdaj, ko so nastopili vroči avgustovski dnevi, se lahko kopljemo celo v lednomrzli Soči. To priložnost izkorisčajo vsi ljubitelji kopanja vzdolj obrežja Soče, kjer je sedaj pravcati živčav. Kdo bi se ne šel v takih pasjih dneh osvežit v hladno Sočo!

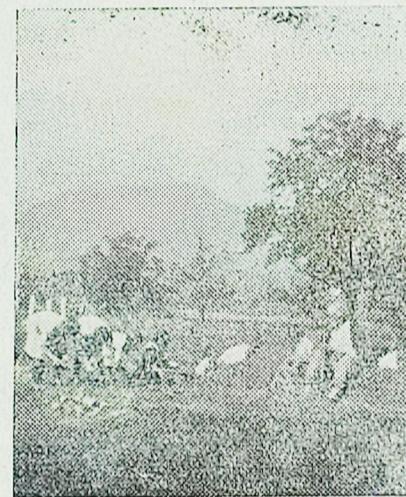
V zadnjem času je postal promet v zgornjem Posočju živahnejši. Od odprtja bloka čez Predil je opaziti številne avtomobile, nemške, avstrijske, švicarske. Pa tudi turistov se je precej nabralo, predvsem v Trenti.

Na Tolminskem si prizadevajo popularizirati kredo in jo izkorisčati v večjem obsegu. Za to se je zavzel tudi OLO Tolmin in dodelil podjetju »Kreda« kredit za razsirevanje v znesku 20 milijonov din. Ker imato podjetje prav gotovo lepo bodočnost v obsežnejšem izkorisčanju, kar kreda tudi v možnosti ustanovitve krasnek tudi predelovalne industrije, sta prispevali iz Ljubljane od Geodetske-

ga zavoda dva geometra, ki ugotavljata, v kolikšnih slojih in kakšne kakovosti je kreda. Doslej so ugotovili, da so ležišča dobre krede neizcrpana.

Pri Ajbi ob Kanalu ob Soči zaključuje z gradbenimi deli gradbeno podjetje »Primorje« iz Ajdovščine na betonskem železniškem mostu. Most ima šest velikih obokov in je od Jesenice do Gorice najdaljši in največji. Proga bo sedaj ravna in krajša, tako da bo promet hitrejši incenejši.

V Kanalu ob Soči bo v kratkem začel obravnavati nov valjčni mlin, ki ga že močno potrebujejo. Stroje je nabavila občina in je za to dala nad milijon dinarjev. Mlin bo deloval kot samostojno podjetje.

Zaradi velike moči je precej krompirja segnilo. Zdaj pa ga zaradi suše težko kopljajo.

Kaj ni prav v Senožečah

Prejeli smo in objavljamo:

Dokler je v Kmetijsko zadružno v Senožečah nameščala ljudi personala OZKZ, je delo v zadruži dobro potekalo v vseh odsekih. Odkar nameščajo ljudi z Uprave kmetijske zadruge, je stanje naravnost obupno. V službo so se vrnili sorodniki upravnika in predsednika kmetijske zadruge. Ljudje se s tem nikakor ne strinjajo, toda molčijo, ker se bojijo maščevalnosti. V tem imajo že izkušnje, zato rajši molčijo. Za to odgovorni forumi pa itak ne vidijo vseh nepravilnosti v zadružah. Lahko rečemo, da kmetijsko zadružno v Senožečah vodijo »sorodniki«.

Poglejmo v trgovino kmetijske zadruge. Tekstila sploh ne prodajajo in prav tako ne obutve. Trgovina s prehrano ne zadostuje potrebam okoliških vasi. Nimajo na razpolago konzervnih izdelkov kakor vse druge trgovine. Jedilno olje prodajajo na liter in ne na kilogram kakor drugod, cena pa je obratna. Poslovodja trgovine je stalno odsončen in se vozi z zadružnim avtom po Istri. Vajenka sama je prepričena na milost in nemilost številnim klijentom. Drugače je poslovodja zelo »kulturno« človek. Če ga kaj vprašate, se zadere nad vami: »Pa pojrite tja iskat, kjer imajo vse!«

Najbolj pereče je vprašanje kvara. Gospodinje se morajo dobro pri-

PIVKA

Naša tovarna vezanih plošč »JAVOR« hiti z renoviranjem svojega obrata. Izvršena bodo dela preko vsega obrata, saj bo porabila za to preko 250 milijonov dinarjev.

Tudi nujno popravilo visokega dimnika tovarne je bilo v teku. Vremenske neprilike so ga tako občutno prizadejale, da ga je treba obmetati. Od vrha navzdol pa ga je treba razdreti v precejšnji dolžini in ga nato na novo dozidati do iste višine kot je sedaj, ali bi se ga še povišalo.

Pri tem delu je bil zaposlen mojster za taka dela, doma iz okolice Crikvenice, v službi pa je bil pri podjetju v Zagrebu, ki se bavi le s takimi deli. Delo mu je šlo jako dobro izpod rok. Prav zanimivo ga je bilo gledati, kako je urno nameščal železne obroče na dimnik. Na te obroče si je pripravljil oder iz že izgotovljenih trikotov, na katere je postavljal po dve deščici celotne širine 60 cm. Nad tem odrom pa si je sproti prestavljal samostojen trikotnik, na katerem je imel pritrijen škripec, s katerim se mu je dvigalo potrebitno gradivo. Obroči, ki jih je nameščal na dimnik, so bili v razdalji nekako 1,20 m. Pri šestnajstem obroču v višini okoli 28 m pa je prišel že v območje silno prizadejanega dimnika. Tako je moral pri vsakem zabitem žebju poskusiti, ali je dovolj dobro zabit v dimnik. Tako je poskušal trdi trdnost zabitje spojke, na kateri je že imel obesen trikotnik s škripcem. Nenadoma je spojka odjenašla. Mojster je zgubil ravnotežje in je iz te višine v vodoravnih legih padel na betonska tla. Bil je seveda na mestu mrtev. Neverjetno je učinkovala nesreča na vse delavstvo. Veliko sočustvovanje je z družino pokojnega, tako marljivega strokovnjaka.

Izola

Ob cesti, ki pelje v Korte, je že nekaj mesecev zelo živo. Kupi gradbenega materiala in značilno klešanje z zidarskimi kladivi opozarjajo mimoideče potnike, da tu gradijo nove stavbe. Res je večje število delavcev zaposlenih pri gradnji štirih stanovanjskih hiš, ki bodo imele skupno 16 družinskih stanovanj.

Za dokončno izgradnjo teh štirih blokov bo potrebljalo 60 milijonov din. Računajo, da bodo bloki dograjeni do konca oktobra.

praviti za tisti dan, ko nimajo kruha doma. »Toda, kaj pa vaška pekarna, boste vprašali, »saj vendar peče ona kruh za potrebe vasi. Že, že, toda ta kruh je večkrat neužiten. Po domačem bi dejali: »Nas pek ne zna peči kruha.« Podoben je »blincem«, je moker in težak. Ob ponejdeljkih se večkrat zgodi, da kruha sploh ni v pekarni. Vzroki: razni glavoboli! Zadruga ima za svoje uslužbence — nočni taksi »džip«, ki je večkrat »kriv« raznih ceremonij. Saj se že na prvi pogled ugotovi, da vladá med uslužbenicami zadruge precej dobra povezava. Kako tudi ne! Mislijo si: Kar naredimo, je vse prav, saj imamo »oblast«.

Veliko vprašanje je gostilna kmetijske zadruge. Ta nima niti primerno kleti za hlajenje pijač. Pivo hranijo kar pod žeknom v gostilni. Postrežba: »solidna« z večjo zamudo. Prostori umazani in nehigienski. Pijača ni ne pravvrstna in niti malo kvalitetna. Stane pa vseeno »samo« 135 din liter. To je res malo preveč, toda kaj hočemo, če pa v vasi ni druge gostilne, ki bi konkurirala. Upravnica gostilne je žena upravnika kmetijske zadruge. Letni dopust si menda kar sami določajo in jim rad »smukne« kaj čez rok.

Prav bi bilo, da bi se tovariš, ki je zaposlen v zadružni mlekarji, bolj oprijel odkupu mleka po kvaliteti. Dogaja se namreč, da ga odkujuje po simpatiji, ki jo ima do posameznih kmetov. Popravlja tudi bicle k zadružnim materialom.

Uprava kina v Senožečah menda ne ve, da šolski mladini ni dovoljen vstop v kino niti v spremstvu staršev. Aparatura pa ima stalne motnje in glavobole, kar menda povzroča »Istra-vino«. Imajo tudi tri plošče, za katere se je že zanimal muzej za starino v Zagrebu.

—o—

Pripomba uredništva. Član redakcije se je podal v Senožeče in se

Obeta se dober pridelek terana

Na Krasu je toplo vreme, ki trajá že od druge polovice julija, ugodno vplivalo na trte, ki so potekali kar preobremenjene z grozdjem. Vinogradniki so s pravočasnim škopljeno obvarovali plemeniti trte, sad pred škodljivimi posledicami peronospore in zdaj jim preostaja samo še skrb, da pripravijo dovolj dobre posode. Če smemo verovati vremenskim prerogom, bomo imeli v nastopajoči jeseni normalno in ustaljeno vreme in se — upajmo — nati kakih iznenadnih toč. Ako pa bo od časa do časa orosil trto in njen plod pohleven dež, bodo trte jagode postale še bolj napete, zdrave in sočne, ko jih bo zopet obšijalo toplo sonce. Po lanski katastrofalni slani smo se bali, da bo naslednji dve leti letina terana mnogo manjša. Toda izkazalo se je, da je kraška trta prav tako odporna kakor Kraševci sam.

In če bo letošnji pridelek terana v resnici tako obilen in kvaliteten, kakor želimo in pričakujemo, tedaj bo to najlepša nagrada vinogradnikom, ki so zadnja leta vložili ogromno truda za izboljšanje vinogradniških površin. K temu je v znatni meri pripomogel tudi lani razpisani okrajski natečaj, ki se ga je udeležilo lepo število zadružnih in privatnih vinogradnikov.

Znano je, da se teran na vsem svetu prideluje, samo na slovenskem Krasu. Posebnost tega vina je v tem, da vsebuje znaten odstotek mlečne kislinske, železa in tanina ter še nekatere druge naravne sestavine, ki učinkujejo zdravilno na človeški organizem. Zdravnički priporočajo teran bolnikom, ki so prestali težke želodčne operacije. Umenjeno uživanje terana ureja tudi pri zdravem človeku prebavo in pospešuje tek.

Zaradi teh lastnosti bi bilo zgodobarskega stališča prav, da se teran odredi pomen komercialnega artikla prve vrste ter da se mu prizna temu primerna cena. Saj je teran na domačem in svetovnem trgu redkost, s katero se lahko ponasi samo naša država.

V znani brošuri »Ekonomsko-družbeni problemi sežanskega okraja« so bile nakazane perspektive novega, sodobnega postopka s kraskim teranom. Predvidena je bila na Krasu gradnja moderne vinske kleti, kjer bi se teran polnil v steklenice in pod zaščitno znamko od-

straj na domači in inozemski trg. V tem slučaju bi bila tudi pravilno ocenjena njegova vrednost, kar bi predstavljalo za proizvajalca - vinogradnika primerno stimulacijo, za odkupno podjetje in komuno pa povodenje narodnega dohodka. Prepričani smo, da se bo misel za zgraditev take kleti in zaščito terana uresničila čimprej.

Z. J.

Nekaj besed o kulturnosti mladih letoviščarjev

Z nastopom lepega vremena ter vročine se je odprla tudi letoviška sezona. Vsak dan, posebno pa ob sobotah in nedeljah, vidimo veliko število izletnikov, ki prihajajo iz raznih krajev Slovenije k morju. Večina teh ljudi potuje z avtobusi enega ali drugega avtobusnega podjetja.

V soboto se je s popoldanskim avtobusom »SAP—Ljubljana«, ki vozi na progi Ljubljana—Postojna—Piran, vozila skupina mladih športnikov iz Maribora. Ker je v tem avtobusu poleg sedežev tudi več stojisc, je naravno, da so potniki, ki so vstopali na vmesnih postajah, morali lepo stat ves čas vožnje, nekateri celo vso pot od Postojne do Kopra. Niti enemu teh mladih ljudi ni prišlo na misel, da bi bil za nekaj časa ponudil svoj sedež sopotniku, ki je stal poleg njega in prekladal težo svojega telesa z ene na drugo nogo. Drugi primer. V nedeljo opoldne je v Divači čkal na avtobus podjetja »Slavnik«, ki prihaja iz Ljubljane nekako ob 12.30 uri, star, pohabljen mož z dvema palicama. Mož, ki pohablja potuje, saj mu je to največja težava, ni vedel, da skoro istočasno odpelje izpred železniške postaje avtobus, ki vozi na progi Opatje selo—Sežana—Koper. Prav, ko se je avtobus »Slavnika« pripravljal za odhod izpred hotela »Risnik«, je s postaje prvo vozil prej omenjeni avtobus, ki je imel še nekaj mest prestih. Avtobus, ki je čkal pri hotelu »Risnik«, pa je bil polno zaseden. Mož je ostal na tleh, ker niti enemu izmed mladih potnikov ter potnik, ki so zelo udobno sedeli na sedežih (na katerih so se široko pretegovali in od dolgočasa zehali na pol odrasli otroci), ni prišlo na misel, da bi bil srevodniku olajšal skrb in za tri postaje prepustil sedež pohabljenemu starčku. Mož je hotel potovati do Rodika.

Kaj naj rečemo o takih mladih letoviščarjih? Na Primorskem je taka navada, da si potniki na dolgih progah menjavajo sedeže, nekaj časa sedijo eni, nato prepustijo sedeže tistim, ki stojijo. Res je, da na dolgih progah vsak rad sedi in se sklicuje: Saj sem plačal, toda polno ceno prevoznine je plačal tudi tisti revez, ki ga je taka »kulturnost« mladih potnikov obsodila na stanje. V takih primerih bi bila dolžnost konduktterja, da bi potnike opozoril, toda ti se navadno »bojijo zame«. Priznamo, da ni nobenemu prijetno dolgo potovanje, toda če gremo k morju, kjer se bomo razvedrili in nam bo morje bogato poplačalo tisto majčkeno potrpljenja in vladnosti, ki smo jo med potom izkazali temu ali onemu neznanemu potniku, ki ima prav tako pravico do oddihja, bomo samo pridobili na — kolektivnem ugledu. Ne smemo misliti, kakor so si mogoče domisljali vsi tisti mladi potniki in potnike (da ne zapišemo gospodinje in gospodinje), ves svet je naš. Rajši v skromnosti in vladnosti pokažimo naš dober čut do sočloveka.

Upamo, da bodo gornje besede vsaj pri nekaterih našle odmey.

Potnik

Francoski letoviščarji si je pripeljal kar hišo s seboj.

Balkanska zveza in tržaško vprašanje

Neuspeli manevri italijanske diplomacije

Od vsega začetka tega leta, posebno pa, odkar so se pojavili prvi glasovi po potrebi poglobitve balkanskega prijateljstva v močno celoto vojaškega značaja, je italijanske diplomacije še očitnejše pokazala ne samo nam, temveč tudi Grkom in Turkom, da zasleduje povsem zahrbtni cilje, ki se nič kaj ne razlikuje od tistih, ki jih je podpihalo fašistične diplomacije. Ukorjenjeno mišljenje, da je Italiji potrebna ekspanzija na Balkan je lajtnov motiv, ki se dandanes zaznamuje vse korake italijanske zunanje politike na Balkanu.

Čim so zastopniki Jugoslavije, Grčije in Turčije februarja tega leta soglasno sprejeli idejo, da se balkanska zveza spremeni tudi v vojaško zvezo obrambnega značaja, in čim je Turčija marca tega leta povabila našega predsednika na obisk, so se puščice italijanske diplomacije usmerile na Grčijo s poskusom, da se grške predstavnike prepriča, da je Italija vendarle stara grška prijateljica in da nikakor ne bi bilo prav, da tudi Grčija naredi tak »zgrešen« korak, kakor ga je napravila na primer Turčija, s tem da je povabila na turška tla jugoslovanskega predsednika. Cilj je bil povsem jasen: ustvariti v Grčiji močne struje, ki naj bi razvijale antivladino politiko v cilju rušenja balkanskih prizadevanj in ki naj bi zadale s tem udarec predvsem Jugoslaviji.

Italijanski diplomatski krogi so se znašli dva meseca pozneje, to je v maju, v nerodni zagati, ko jih je poslanik v Atenah obvestil, da je grška vlada v okviru prijateljskega sodelovanja Jugoslavije, Grčije in Turčije v balkanski zvezi, povabila tudi tja na obisk jugoslovanskega predsednika. Ne vedoč, kako bi pred italijanskim javnim mnenjem priznali svoj neuspeh, so začeli na mah obtoževati Turčijo, češ da je Turčija, ne pa Grčija, stara italijanska zaveznica. Vsi italijanski poluradni listi so potrejvali takšno akrobatično dejavnost od strani italijanske diplomacije. Zgodilo se je celo, da je maja tega leta turški list »La Stampa« napisal »da je s tem italijanska vlada 8 let po vojni pokazala, da še nima jasnih pojmov o tem, kdo je italijanski prijatelj in kdo ni!«

Italijanska diplomacija pa ni ostala pri tem. S pomočjo ameriške poslanice v Rimu Clare Luce je uspela pritegniti na svojo stran dobrošen del ameriških diplomatskih krogov, ki so ves čas Menderesovega obiska v ZDA razvijali v razgovorih z njim tezo, da ni balkanski pakt nič kaj solidna stvar, češ da je

tu vključena socialistična Jugoslavija, ki naj bi igrala, kakor so trdili italijanski diplomatski vsevedneži, dvojno vlogo. Tudi to ni uspelo. Predsednik turške vlade Menderes se je vrnil, ne da bi pozneje pokazal, da so ga navedeni ameriški krogi kakorkoli prepričali. Balkanska zveza se je neglede na vse italijanske pobožne želje, neprešteano krepila.

Zategadelj je začela iskati italijanska diplomacija nove možnosti. Med drugim, prišla je do zaključka, da je na koncu koncev tudi Italija v geografskem sestavu Sredozemlja in, vsaj do določene mere, balkanskega področja ter da ni zato nikakor pravilno, če tudi ona ne sodeluje v balkanski zvezi. V tem smislu je tudi aṅgažirala stare italijanske vojaške strokovnjake, v prvi vrsti tiste, ki so se med vojno spoznali z vzhodnimi problemi ter začela dokazovati z njihovo pomočjo, v listih in publikacijah, da bosta Jugoslavija in Grčija v primeru vojne »hitro propadli in da bi se dalo to katastrofo preprečiti le, če bi bila Italija zadolžena za igranje vloge močnega zalednega faktorja« (Corriere della Sera, junija tega leta). Tudi ta italijanska želja je popolnoma razumljivo in opravičeno naletela na gluha ušesa vseh treh članiteljev balkanskega pakta. Tej italijanski težnji je posebno nasprotovala in nasprotuje Jugoslavija, ki ima z Italijo zelo dragocene izkušnje.

Ker tudi ta varijanta ni prinesla uspeha kljub ameriškemu prizadevanju in podpore Italiji, je italijanska diplomacija izvedla na balkanski šahovnici novo potezo, ki jo je minister Piccioni tolmačil za izredno fineso. V začetku junija je italijanska vlada postavila namreč, po nasvetu italijanske diplomacije, pretenzijo, da bo sprejela podpis balkanske vojaške zveze kot pozitivno dejstvo, le potem, ko bo Jugoslavija poškodila na rešitev tržaškega vprašanja.

Poseledica vsega tega, da italijanska vlada skuša te dni znova zavlačevati vso stvar, v iskanju nove diplomaticne zanke, češ da je treba določene argumente na pogajanjih temeljitev proučiti. Pisane italijanske listov neovrgljivo potrebuje, da je ta poskus v teku. Ni dvoma, da gre za navaden izgovor. Čudno, da italijanski vladi, posebno pa italijanski diplomaciji, ni jasno, da utegne zavlačevanje sporazuma o tržaškem vprašanju le docela odkriti katastrofalna doživetja italijanske diplomacije in okrepliti pri dobršem delu svetovnega javnega mnenja prepričanje, da Italija ne želi, da v sporazumu z Jugoslavijo doseže iskreno in prijateljsko rešitev tržaškega vprašanja.

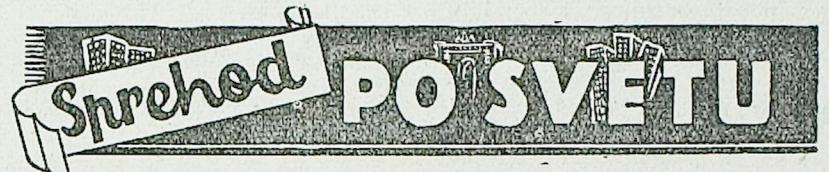
Pri tem je palača Chigi naravno mislila, da je Jugoslavija, ki ne uživa takšne podpore ameriškega zunanjega ministrstva kakor Italija, postavljena ob zid in da bo, hoče mora, pristala na rešitev tržaškega vprašanja po ireditističnih postavkah. Toda tudi tu je doživel italijanska diplomacija nov bankrot. Države balkanskega pakta so energično zavrgle italijanski manevri izjavljajoč, da nimata tržaško in balkansko vprašanje prav nič skupnega. Vse je torej potrjevalo, da bo balkanska vojaška zveza podpisana, kar se je te dni tudi zgodilo, ne glede na italijanska rovarjenja.

Glede na vse te neuspehe, ki so le naraven odraz rimskega zahrbnega teženja, so v Rimu zdaj, kakor vse kaže, zaključili, da glede na dosejanje linijo italijanske diplomacije ni primerno osvojiti sporazuma za Trst takoj po podpisu balkanske zveze, ker bi prišle s tem avtomatično na površje vse katastrofe, ki so jih doživelitalijanski diplomati. Poleg tega pa je jugoslovanski zastopnik na razgovorih za Trst sila jasno povedal, da Jugoslavija ne bo budi za las odstopila od zahtev, ki jih je postavila na začetku pogajanj.

Posledica vsega tega, da italijanska vlada skuša te dni znova zavlačevati vso stvar, v iskanju nove diplomaticne zanke, češ da je treba določene argumente na pogajanjih temeljitev proučiti. Pisane italijanske listov neovrgljivo potrebuje, da je ta poskus v teku. Ni dvoma, da gre za navaden izgovor. Čudno, da italijanski vladi, posebno pa italijanski diplomaciji, ni jasno, da utegne zavlačevanje sporazuma o tržaškem vprašanju le docela odkriti katastrofalna doživetja italijanske diplomacije in okrepliti pri dobršem delu svetovnega javnega mnenja prepričanje, da Italija ne želi, da v sporazumu z Jugoslavijo doseže iskreno in prijateljsko rešitev tržaškega vprašanja.

Zunanji ministri — podpisniki Balkanske zveze

Najvažnejši dogodek tedna je bila prav gotovo konferenca treh zunanjih ministrov na Bledu. S podpisom pogodbe o medsebojnem sodelovanju in pomoči je ustvarjena Balkanska zveza, ki je velikega pomena za kolektivno vojaško obrambo Balkana in odpira pot širokemu sodelovanju med narodi treh držav v njihovih naporih za utrditev lastne neodvisnosti. Do podpisa pogodbe je prišlo ne glede na razna spletke in metanja polem pod noge s strani protidemokratičnih in protijugoslovansko razpoloženih sil ter imperialističnih pretendentov na naša ozemlja. In prav to daje pogodbi še večjo vrednost in trdnost. Zato tudi sklenitev Balkanske zveze pozdravlja vsi tisti, ki jim je do resničnega miru in zmanjšanja napetosti v svetu. Saj pogodba dosledno sloni na načelih Organizacije združenih narodov in pomeni v svojem bistvu razširjanje teh načel.

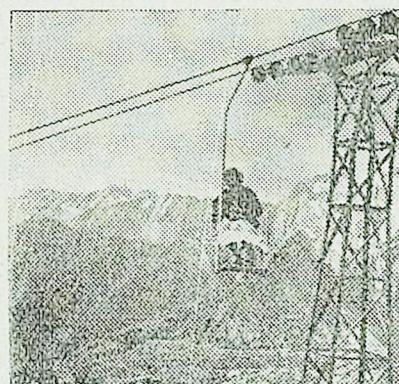
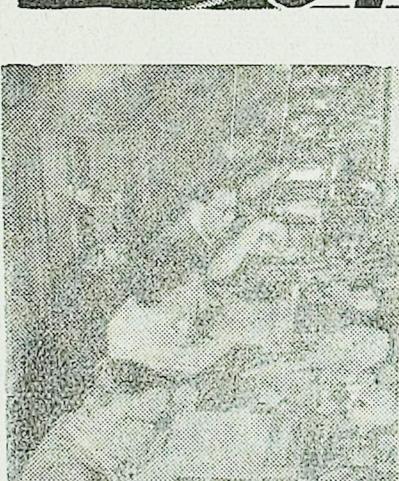
Medtem pa se glede rešitve tržaškega vprašanja pojavljajo znaki zavlačevanja. Kakor je bil še pred dnevi ves italijanski tisk optimistično razpoložen in napovedoval skrajšji sporazum, kaže zadnje čase gotov umik. Mar se v palaci Chigi boje sporazuma? Vsi vemo, da zadeva stoji tako, da je le od njihove dobre volje odvisno in da vso krivico tako za zavlačevanje kakor tudi za posledice tega ne more nositi nične druge kakor italijanska vlada. Vsekakor so opazovalci mnenja, da ni prišlo do novih momentov, ki bi ogrožali rešitev tega vprašanja. Toda prav zaradi tega je zavlačevanje še bolj nerazumljivo, nepotrebno in škodljivo.

Predvsem to omogoča kominformovcem, da v kalnem ribarijo. Znajmo je, da so zadnje čase prav oni odločno postavili zahtevo uresničitve sklepov 8. oktobra. To je poskus, ki ga lahko tolmačimo le kot perfidno prizadevanje izvzeti spor med Italijo in Jugoslavijo ter razbiti pogajanja. Da jim je do sporazuma, je razumljivo, saj bi rešitev tržaškega vprašanja pomenila v Trstu njihov popoln zlom in tega se dobro zavedajo. Upamo, da podobne mahnitve ne bodo škodile uspešno začetemu delu in bo končno le prišlo do rešitve, ki je v sedanjem položaju možna in potrebna.

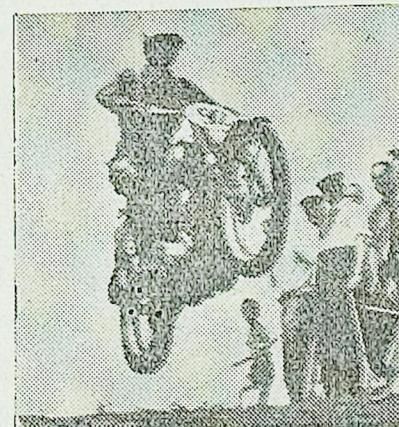
Končno so se tudi Angleži in Egipčani po dolgem sporu sporazumi glede Suez-a. Kot vemo, so se pogajanja vlekla na dolgo in široko ter je večkrat prišlo do resnih zaostrelev. Sporazum, ki je bil te dni dosegzen, je v znaku angleškega popuščanja in določa umik vseh njihovih oboroženih sil s sueškega področja.

Tudi v Iranu so se sporazumi glede nafte. Kot je znano, je bivša vlada pod vodstvom kasneje areturnega predsednika Mosadika nacionalizirala industrijo nafte in s tem prizadejala močan udarec Angležem, ki so s pomočjo svojih petrolejskih družb imeli pred tem v Iranu glavno besedo. Sporazum je v bistvu preklic Mosadikovih ukrepov in vrača angleškim družbam njihove »pravice«, čeprav nekoliko okrnjene. Pol na pol — tako nekako izgleda vsa zadeva. Razumljivo je, da Iranci s takim sporazumom poskusa nacionalizacije in vodenja niso zadovoljni, ker pomeni propad samostojne gospodarske politike države.

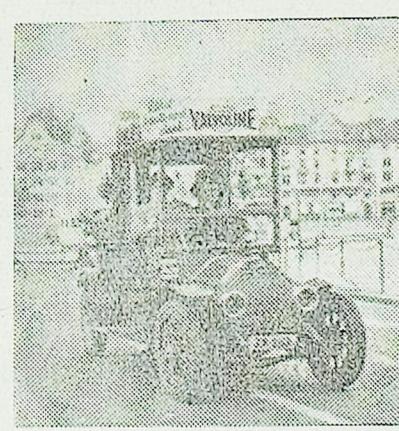
Tudi druga prizadevanja odločnega francoskega premierja so rodila uspehe. Zadnji dogodki v Franciji so pokazali, da uživa Mendès-France veliko zaupanje in podporo. Saj je te dni, ko je postavil pred parlament vprašanje zaupnice vladi, dobil kar 361 glasov proti 90. Proti so glasovali le kominformistični poslanci. Ob tej prilnosti je predložil svoj načrt za izboljšanje francoskega gospodarstva in njegova vlada je dobila tako široka pooblastila, kakor doslej nobena povočna francoska vlada. Vse kaže, da bo Mendès-France kos nalogam, ki si jih je začrtal in da bo vrnil Franciji njen ugled, ki ga je zaradi nestabilnosti, notranje neurejenosti in nesamostojne zunanje politike v zadnjih letih izgubila.

Najvišja žičnica na svetu, ki veče dva vrhova v Švici, vas popelje 2800 m visoko. Z nje je veličasten razgled na dobršen del Alp in na kar 97 lednikov. Vožnja preko doline traja osem minut.

Na prvem motornem krosu v Ženevi je zmagal Albert Courajod. Nasliki ga vidimo pri izvajanjih lepega skoka, ki mu je prinesel prvo nagrado. Njegov motor spada v kategorijo do 500 cm.

Tekmovanja s kajakom po divjih vodah, med skalami, vrtinci in brzicami zahteva veliko spretnosti in prisotnosti duha. Tudi ženske se zadnji čas uspešno udejstvujejo v tej težki panogi športa.

Simpans Pierre, star pet let, doma iz Liberije, stalno bivajoč v Hollywoodu, se je za igralno mizo (ruleto) izvorstno izkazal. Le na koncu ga je polomil: ves kup svojih dobitkov je zalučal skozi okno.

Veteran na zuriških ulicah je vzbudil pravcat preplači. Avtomobil iz leta 1908, ki še vedno zmori svojih 60 km na uro, priča, kakšnih vse mogočih sredstev se poslužuje reklama, da doseže svoj smoter.

V nekaj vrstah

Washington — Republikanski senator Robert Watkins je postal predsednik senatne komisije, ki bo vodila preiskavo o McCarthyju. Ta komisija bo odločila, ali naj McCarthyja senat »obsoditi«, kakor so predlagali nekateri republikanci.

Montreal — Ena izmed kanadskih petrok je zaradi srčnega napada umrla v provinci Quebec.

Moskva — Sovjetska vlada bo ukinila vse odloke in predpise, ki se nanašajo na politično, gospodarsko in kulturno življenje Vzhodne Nemčije, sprejete od 1945. do 1953. leta.

Karači — Portugalska fregata »Bartolomeu Diaz« je odpula iz Karačija v Goo, da bi okrepila obrambo te portugalske posesti.

Tokio — Pekinški radio poroča, da je reka »angst« preplavila velike površine v Srednji Kitajski. To je najhujša poplava v zadnjih 100 letih v tem delu Kitajske. Povzročilo je dolgotrajno deževje. Veliko je število smrtnih žrtev.

Monakovo — Na Bavarskem je začelo stavkati 200 tisoč kovinarjev. Pred tovarne so postavili straže. Delavci terjajo višje plače. Bavarski minister za delo je izjavil, da je pripravljen posredovati med nimi in tovarnarji.

Turizem, delo in uspehi LO mestne občine Postojna

Zadnje dni je v Postojni nenačelo živahno. Najrazličnejša vozila, od modernih avtobusov do majhnih osebnih avtomobilov s priklopjenimi, podolgavato okroglimi »hišami« se ustavlajo v senčenem drevoredu pred jamskim hotelom. Obisk same je zelo velik. Če se le malo časa ustaviš na veliki terasi, slišiš govoriti najrazličnejše jezike. Podzemskie lepote svetovno znane same privlačijo turiste in izletnike.

Postojna ima že stare tradicije turizma. Po osvoboditvi narašča obisk same iz leta v leto. Lani je Postojnsko jamo obiskalo 40.000 inozemskih v 120.000 domačih gostov. Kej je Postojna tudi važno železniško in cestno križišče, je promet potnikov še toliko večji. Lani so zabeležili nad 100.000 potnikov, ki so šli skozi Postojno v razne smere.

Pri tako razvitem turizmu je Postojna zelo pogrešala modernega hotela, kjer bi turisti dobili udobna

pri izložbenem oknu »Putnika« ustavlajo številne osebe in opazujejo skico hotela, ki jo je ljudski odbor mestne občine dal postaviti tja z namenom, da bi meščani ter drugi lahko dodali svoje pripombe in predloge.

Postojna je doživelja še drugo novost. Izvedli so decentralizacijo gostinstva. Računajo, da bodo z decentralizacijo odpravljene vse tiste nevšečnosti, ki so se dogajale vse sedaj in so zelo motile normalen razvoj gostinstva. Še vedno je bilo občutiti premajhno zanimanje za dobro posrežbo gostov. Gostinski kader ima še velike vrzeli in bo preteklo še precej časa, preden bo odgovarjal potrebam in zahtevam tako velikega turističnega centra, kakor je Postojna. S to decentralizacijo bo prišla do izraza večja zainteresiranost posameznikov, vendar moramo uporabiti, da nam dobrega gostinskega kadra zelo primanjkuje. Ves

tisti kader, ki ga imamo sedaj, je izšel iz raznih na hitro pripravljenih in še bolj hitro izvedenih tečajih, ki so mladim gostinskim vajencem dali, kar so lahko največ dali v kratkem času. Vsi tisti tečajniki in tečajnice, ki so se potem še naprej izobraževali in vadili v svojem poklicu, so danes postali mojstri v svoji stroki, ostali pa nekako životarijo. Tu čaka gostinstvo — ne samo v Postojni, temveč tudi po drugih večjih središčih Primorske in Slovenije — še veliko dela in naporov.

S turizmom je tesno povezana tudi propaganda. Med zelo učinkovitimi sredstvi za širjenje turizma so lepe razglednice. Tu nastaja vprašanje, kako priti do res lepih razglednic. Zdi se, da smo v tem bili pred vojno na boljšem, kakor pa smo danes. Zakaj? Fotografi pravijo, da je njihovo prizadevanje za načrto lepih razglednic brez vsakega pomena, ker bi pri njihovi izdelavi imeli omi kakor tudi trafikanti le izgubo. Davek na to »panogo«, da se tako izrazimo, je tako visok, da prekaša zaslužek pri izdelavi fotografij in njihovi prodaji. Tako tripi na tuženem večjo škodo prav zaradi tega. Fotograf je po navadi tudi precejšen del umetnika in občuti pri takem »navajanju« nekako zapostavljenost in omalovaževanje njegovega dela. Ni namreč lahko »ujeti dober motiv, ki bi vzbudil pozornost turistov in jih zainteresiral za lepote naše zemlje.«

Ljudski odbor mestne občine predvideva večja dela za izboljšanje zemočvirjenih travnikov in regulacijo Pivke. Prav tako ima v načrtu gradnjo nove livarne za izdelovanje kovinskih delov za opremo stanovanj in pohištva ter gradnjo tovarne mesnih izdelkov.

Sklad za pogozdovanje in obnovo gozdov so letos že izčrpalni. Največ je bilo napravljenega pri popravljanju in urejevanju gozdnih poti.

Prav ta primer dokazuje, kako se lahko slaba organizacija in zaletnost kasneje mašuje. Načrti in elaborati namreč niso bili pravočasno narejeni, ker »ni bilo časa čakati« nanje. Zato je podjetje začelo graditi brez njih. Danes pa lahko ugotovimo, da bi bila zgradba mnogo prej gotova, da bi se temeljito pravili in tudi vložene investicije bili manjše. Saj ni povsem slučajno, da bo potrebno k prvotnemu znesku primakniti še okrog 20 milijonov za dokončanje zgradbe.

Vedno večje potrebe po stanovanjih in zgradbah za poslovne in stanovanjske namene so nastale med gradnjo novih stanovanjskih hiš v vseh večjih krajih. Lahko rečemo, da je letos / tem pogledu precej narejenega. V Kopru je poleg reprezentativnega hotela »Triglav« zrasel stanovanjski blok, kjer bo do konca leta gotovih 25 konforntnih stanovanj in šest garsonjer. V Semedeli pravkar dokončujejo dve novi stanovanjski zgradbi, ki bosta že čez kakšen mesec pripravljeni za vselitev. Prav tako lepo napreduje gradnja stanovanjskih četverokrovov v Škocjanu, kjer bo novih 12 stanovanj.

Nedvomno pa bodo vse omenjene zgradbe končane v letošnjem letu.

Ceprav v splošnem delo poteka še kar dobro, je bilo zlasti pri gradnji stanovanjskega bloka v Kopru več zastojev, ki so nastali zaradi slabih priprav. Graditi so začeli brez potrebnih tehničnih elaboratov, tako da posamezni deli načrtov sproti prihajajo na gradbišče večkrat pa so morali čakati nanje. Vse to je imelo za posledico neorganizirano delo, nedvomno pa tudi povisjevanje stroškov.

Prav ta primer dokazuje, kako se lahko slaba organizacija in zaletnost kasneje mašuje. Načrti in elaborati namreč niso bili pravočasno narejeni, ker »ni bilo časa čakati« nanje. Zato je podjetje začelo graditi brez njih. Danes pa lahko ugotovimo, da bi bila zgradba mnogo prej gotova, da bi se temeljito pravili in tudi vložene investicije bili manjše. Saj ni povsem slučajno, da bo potrebno k prvotnemu znesku primakniti še okrog 20 milijonov za dokončanje zgradbe.

Obiskali smo še nekaj kopračev v posameznih rovih in se spet vrnili v glavni rov. Previdno se spuščamo po stropu, odkoder prihaja šum čipalk. Opažni les v rovu je že ves preperel. Ta del rudnika so opustili že Italijani, potem ko so iz njega iztisnili vse, kar so mogli. Rov je drugače prostoren in zračen. Je pa mnogo vode, ki izpod stropa dobesedno lije, tako da po rovu teče pravi potok.

Ta del rudnika je bil najbogatejši od vse dosedaj znanih rovov. Debeli sloji premoga so omogočali lažje in rentabilnejše izkoriščanje. In prejšnji gospodarji so s tem pohiteli, kakor bi vedeli, da se ne bodo dolgo tu špirili.

Po vsem tem, kar sva videla, nima je samo po sebi prišlo na misel vprašanje, kako bo v prihodnje z rudnikom. Kakšne so zaloge in možnosti izkoriščanja. O tem nam je upravitelj takole povedal:

»Ker je sedanji jašek »Jugoslavija« že skoraj izčrpan, je naš delavski svet mišljena, da bi bilo treba napraviti še en izhod iz Jame »Adrija IV« ter izčrpati vodo. Obenem bi raziskali polje zapadno od strojnice, ki meri okrog 14.000 m², kar bi po predvidevanjih dalo okrog 4200 ton premoga. Sicer smo že velikokrat mislili, da je z rudnikom pri kraju, vendar pa smo vselej odkrili nove sloje. Prepričan sem, da bi z nekaj več tveganja za raziskovanja lahko zagotovili obstoj rudnika za daljšo dobo. Pri tem bodo naši delavci dali vse od sebe, ker jem je rudnik pri srcu.«

Črni in zamazani smo prišli iz rova. Prebili smo nekaj trenutkov med nesebičnimi delavci edinega kraškega premogovnika, ki marljivo doprinašajo svoj delež k naši skupni stvari socialistične graditve. PM

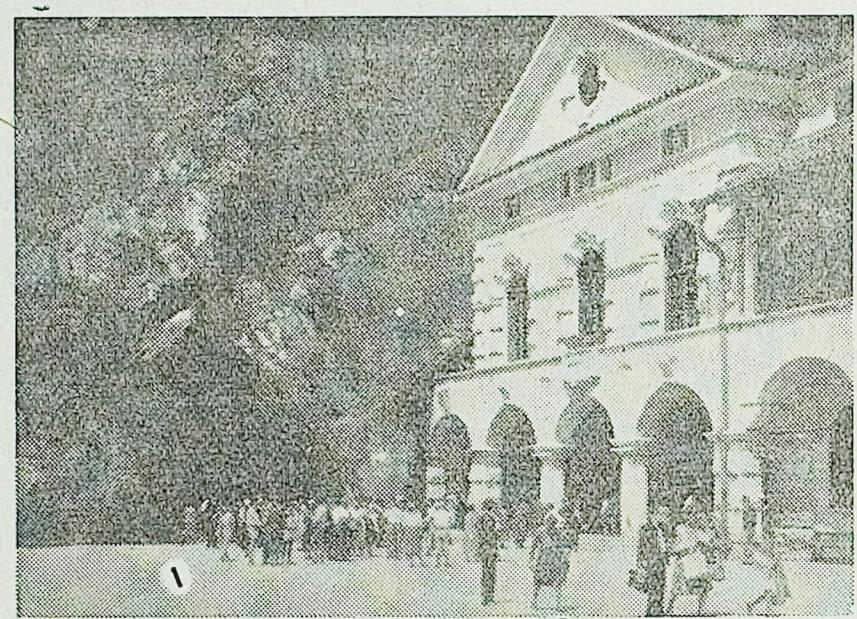
Vedno bliže prihaja ropot prenatiskega orodja. V globokem rovu odmeva kakor ropot strojnice na bojnem polju. Kmalu opazimo pred seboj bleščečo svetlobo acetilenik in značimo se pred kopačem.

»Srečno! Kako gre Pepo?« pobara upravitelj.

»Gre.« Temna gmota se prenake in šele tedaj opazim črn oznojen obraz kopača. Pepo je mlad fant. Prijazno se nasmejne in nam samozavestno poda roko. Nima lahkega dela. Tam, kjer koplje, je rov visok le dobreih 60 centimetrov. Dela leže in komaj da ima toliko prostora, da se lahko premika. Nekej časa nas radovedno gleda in nato ponovi:

»Gre, gre. Seveda delo je trdo. Je pa kruh doma. Upam, da bom še marsikatero tono tega premoga ukradli zemlji.«

Pomakne si čelado nazaj na tlinik

Postojnsko jamo so obiskali tudi letos številni domači in tuji gostje.

prenočišča in kulturno posrežbo. Tako bi se lahko več dni zadrževali v mestu, kar bi prineslo znatno večje koristi kakor jih sedaj. Po zadnji vojni je bilo v vsej Postojni samo še 80 prenočišč za tuje.

Ljudski odbor mestne občine se je že dalj časa zanimal za to vprašanje. S sredstvi, ki jih je imel na razpolago, ni mogel nič ukreniti, ker niso zadostovala niti za vse potrebe komunalne dejavnosti. Kot povsod, je ljudskemu odboru delalo največje skrbi stanovanjsko vprašanje. S podporo OLO, lesnoindustrijskega podjetja, Gozdnega gospodarstva, Zavoda za socialno zavarovanje, »Eksporta«, »Agrarija« in JLA graditi več stanovanjskih blokov. Do prihodnjega leta bo na razpolago okoli 100 družinskih stanovanj. Poleg tega urejuje vodovod Korotan—Hrastje, po vaseh je uredil javno razsvetljavo, poskrbel za napeljavno vodo, popravila poti in uredil poslopja osnovnih šol. V Postojni je uredil parke, drevoredne, vrtove in poskrbel za olajšanje zunanosti mesta. Hrib Sovič preurejuje v park. Te dni je na Titovem trgu in drugih prometnih križiščih del zaznamovati smeri za avtomobile in pešce. To bo šoferjem olajšalo orientacijo in preprečilo marsikatero nesrečo. Ob pomoči okrajnega LO je letos popravil dispanzer, zdravstveni dom in porodnišnico. V načrtu ima gradnjo otroškega igrišča.

Vsa ta dejavnost je ljudskemu odboru mestne občine vzela vse razpoložljiva sredstva, da pri vsej dobrji volji ni mogel misliti na gradnjo tako nujnega sredstva, ki je Postojni kot največjemu turističnemu središču na Primorskem zelo potreben. V ta namen je dodelil 40 milijonov dinarjev iz skladu za pomoč pasivnim krajem. S tem je ustvaril pogoje, da bodo z deli lahko pričeli že letos. Načrt in idejna skica hotela sta že pripravljena. Hotel bodo zidali na najbolj prometnem središču Postojne na Titovem trgu. Njegovograditev je predvidena za leto 1956—1957.

Naravno, da je ta vest vzбудila pri Postojnčanih (in ne samo pri teh) veliko zanimanje. Vsak dan se

NOVE STANOVANJSKE ZGRADBE NA KOPRSKEM

Vedno večje potrebe po stanovanjih, ki nastajajo spričo industrializacije našega kraja, narekujejo gradnjo novih stanovanjskih hiš v vseh večjih krajih. Lahko rečemo, da je letos / tem pogledu precej narejenega. V Kopru je poleg reprezentativnega hotela »Triglav« zrasel stanovanjski blok, kjer bo do konca leta gotovih 25 konforntnih stanovanj in šest garsonjer. V Semedeli pravkar dokončujejo dve novi stanovanjski zgradbi, ki bosta že čez kakšen mesec pripravljeni za vselitev. Prav tako lepo napreduje gradnja stanovanjskih četverokrovov v Škocjanu, kjer bo novih 12 stanovanj.

Ijonov za dokončanje zgradbe.

Res je sicer, da so nastale med gradnjo tudi velike nepredvidene težave. Predvsem je vplival na zvijanje stroškov gradnje slab teren, ki je zahteval posebne temelje, vendar pa to ne opravičuje niti zastojev pri delu niti drugih pomanjkljivosti, ki so pri gradnji nastale.

ŠMARJE

V občini Šmarje so zadnji čas na zborih volivcev precej živahno razpravljali o perečih problemih. Voivice dajejo predloge in aktivno sodelujejo v vaških odborih. Tako so sklenili, da bodo z udarniškim delom začeli urejevati ceste in vodnjake v Šmarjah, Krkavčah in Koštaboni. Graditev vodovoda v Padini se je začasno ustavila zaradi tega, ker tovarna Anhovo ni mogla doslej dostaviti potrebnega materiala. Vendar upamo, da se bodo dela v kratkem lahko uspešno nadaljevala. Komisija iz Ljubljane in Zagreba, ki je pregledala stanje vodnjakov po vaseh, je ugotovila veliko potrebo po preskrbi zdrave pitne vode.

Kmetje nekajko obupano pogledujejo po izsušenih njivah in vinogradih ter vsak dan pričakujejo prepotrebne dežje. Mlatev je 60% že izvršena. Hektarski domos pa je nekajko manjši kot lani, deloma že zaradi zime, deloma pa zaradi suše. Tudi toča je v nekaterih vaseh naredila škodo, tako na primer v Krkavčah.

PIRAN

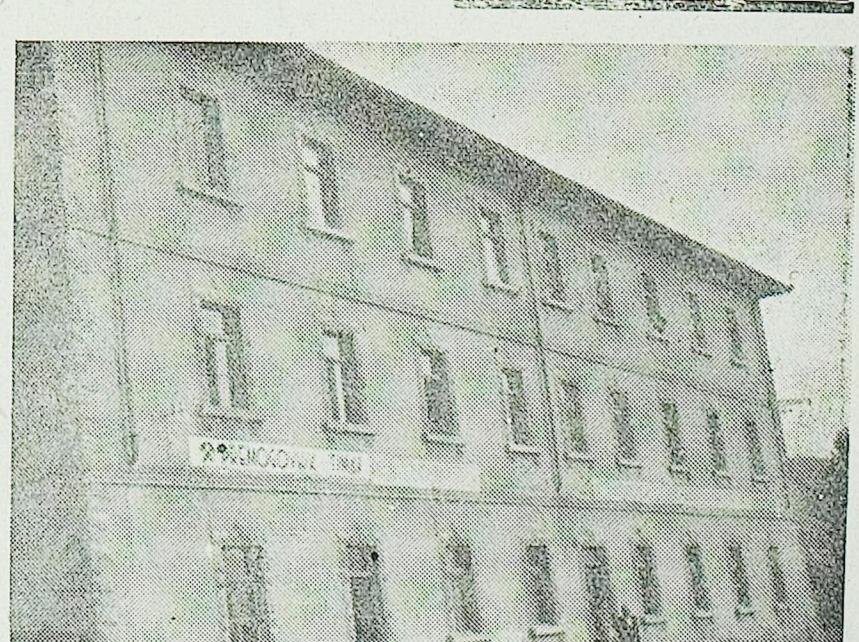
Zadnje čase je odsek za komunalno depavnost v Piranu začel z raznimi opleševalnimi deli mesta. Tako so na obrežju Gramsci nasadili palme, pri luški kapitaneriji bodo uredili dva parka itd. Mesto bo s tem pridobilo na zunanjem letotoku.

je in rentabilnejše izkoriščanje. In prejšnji gospodarji so s tem pohiteli, kakor bi vedeli, da se ne bodo dolgo tu špirili.

Po vsem tem, kar sva videla, nima je samo po sebi prišlo na misel vprašanje, kako bo v prihodnje z rudnikom. Kakšne so zaloge in možnosti izkoriščanja. O tem nam je upravitelj takole povedal:

»Ker je sedanji jašek »Jugoslavija« že skoraj izčrpan, je naš delavski svet mišljena, da bi bilo treba napraviti še en izhod iz Jame »Adrija IV« ter izčrpati vodo. Obenem bi raziskali polje zapadno od strojnice, ki meri okrog 14.000 m², kar bi po predvidevanjih dalo okrog 4200 ton premoga. Sicer smo že velikokrat mislili, da je z rudnikom pri kraju, vendar pa smo vselej odkrili nove sloje. Prepričan sem, da bi z nekaj več tveganja za raziskovanja lahko zagotovili obstoj rudnika za daljšo dobo. Pri tem bodo naši delavci dali vse od sebe, ker jem je rudnik pri srcu.«

Črni in zamazani smo prišli iz rova. Prebili smo nekaj trenutkov med nesebičnimi delavci edinega kraškega premogovnika, ki marljivo doprinašajo svoj delež k naši skupni stvari socialistične graditve. PM

Upavno poslopje rudnika »Timav«

PETRARKOVA OBLETNICA

(Pred izidom sonetov in kancion pri Primorski založbi)

kom so bili bogovi ljudje po podobi, le večji so bili po rasti in lepsi po oblikah in potezah.) V miselnost so se nekote vrinila čisto poganska nagnjenja. V svoji zaverovanosti v antiko so pisali sodobni umetniki svoja dela v latinščini, uporabljali so zgodbe iz poganske mitologije, obenem pa so si prisvajali tudi latinska imena. (Pri nas na primer Tkalčič - Textor, Vlašič - Flaccius, Petelin - Gallus in dr.). To gibanje v umetnosti XIV. stoletja imenujemo renesanso.

FRANCESCO PETRARKA: V dobi renesanse imamo mnogo poetov, vendar nične ni dosegel toliko slave kot Petrarka. Pesnik se je rodil v Arezzu 20. VII. leta 1304, kjer je živel tačas njegov oče kot politični pregnanec. Ker oče ni našel primerne zaposlitve, se je z družino preselil v Avignon, kjer je bil tedaj papežev dvor. Po zaslugu svojega prvega učitelja se je mladi Petrarka navdušil za klasično dobo; pozneje je svoje znanje in navdušenje poglobil na visoki šoli v Bolonji, kjer je študiral pravo. Po smrti staršev (bil je študent) se je vrnil v Avignon, koder je doživel dva, za svoje življenje pomembna, dogodka: srčanje z Lauro in prijateljstvo z bogato in mogočno družino Colonna. Enoljčnost življenja v Avignonu je poživiljal s popotovanji po Franciji, Belgiji in Nemčiji. Iskal in nabiral je rokopise starin klasikov in 1837. leta stopil priča na tla Rima. Po potovanjih se je umaknil v samoto na svoje posestvo, ki ga je kupil v kraju Baucluse. Študiral je klasike in živel kot pesnik. Tista leta je obkrati dobil sporočilo iz Rima in Pariza, da mu žele pokloniti pesniški lovori. Kot renesančni poet je dal prednost Rimu, kjer so ga kronali z vsemi častmi 1341 na Kapitolu.

Nemir ob novici o Laurini smerti ga je zopet dvignil na pot; taval in bežal je od mesta do mesta. V Avignon se ni več vrnil. Naselil se je za čas v Milanu, pozneje je živel v Benetkah, dokler se ni končno naselil na deželi v vasi Arquà. Živel je osamljen za znanost in pesem, dokler ni na predevčer sedemdesetletnice omalnil, kot si je nekoč želel, na kodeks in umrl. Pokopali so ga z vsemi svečanostmi.

Vsek povprečno izobražen človek pozna Petrarkovo ime v zvezi z Laurinim imenom. Ljubezenska zgodba je prezela pesnika, da je ustvaril nesmrtni pesmi na čast oboževanki, obenem pa je navdušila vrsto sodobnikov in poznejših pesnikov, ki so posneli svojega vzornika. Pozneje poznamo »trubarje« in »petrarkiste«, ki so nadaljevali in posnemali mojstrovo delo. Že pri Petrarki, posebno pa že pozneje in celo pri našem Prešernu, je postala poezija o nesrečni, romantični in platonski ljubezni doženske prava moda pesniškega ustvarjanja. Z neizmernim hrepenjem se je bližal pesnik v snih dragemu bitju in poplejal svojo ljubezen z življenjsko filozofijo, s similitudino in poslanstvom pesnikovega bitja. Nemir ob nedosegljivem dekletu, ki ga je preganjal iz kraja v kraj, se je po Laurini smerti izpremenil v bolest in strahoto osamljenega in zapuščenega človeka. »Canzoniere« vsebujejo okrog tri sto sonetov, kancion in madrigalov.

Italija je — preteklost! Če katero zemljo in državo, je ravno Italijo marsikaj in na vsakem koraku spo minjalo na slavno preteklost Rimljancev. Zato ni čudno, če so se našli ljudje, ki so v dneh neuravnovesnosti, poraza in propada brskali po knjižnicah in po zemlji, da bi našli moralno oporo. Pri izkopalanjih se jim je odkril svet, v katerem je vladal človek in njegova fizična in duševna moč; svet, ko je dajal človek bogovom svojo podobo in ne obratno. Antika je približala človeka samemu sebi, da je začel poučljati svojo moč in sposobnost (individualizem), duhovno in osebno svobodo ljudstev istega jezika (nacionalizem). Prav zaradi poudarjanja človeka je dobila nova doba imen humaniزم. Človek je postal središče življenja in merilo pravice, ustvaril je zakone po svoji razsodnosti in pravičnosti; sholastika in božje razsodbo pa so stopile v pozabljenje.

Idee humanizma so prodrele tudi v umetnost. Po padcu Carigrada 1453 je pribrežalo v Evropo pred turško vsiljivostjo mnogo učenjakov, ki so hoteli preroditi človeštvo po starilih grških in latinskih vzgledih. Študirali so in se sklicevali na antične pesnike (Homerja, Platona, Vergila, Cicerona itd.) in proučevali klasične jezike: grščino, latinščino in hebrejsčino. Občudovali so staro grško in latinsko umetnost, ki je poudarjala človekovo lepoto in moč telesa. (Grški kipi izražajo moč in lepoto mišičevja in telesne rasti. Gr-

Vse pesmi so posvečene Lauri in jih je pesnik razdelil v dva dela: na življenje in smrt donne Laure. Prvi del je prežet z globoko liričnostjo, zvesto ljubezni in je poln vseh mogočih pesniških podob in kombinacij, drugi je žalostni requiem, napojen s filozofijo o smrti ljubljenebitja. Bujna in čudovita fantazija, vdanost in zapeljivost ljubezni, povezani z mistiko, ki je dosegla posebno v resignaciji drugega dela višek občutenosti. Kot Danto »Božansko komedijo« je tudi Petrarka napisal sonete v italijanskem jeziku in ne v latinskem, kot je bilo v navadu v tistih letih. Do dandanes so se ohranile prav te pesmi, čeprav so mu prinesla tistih doh slavo in ugled latinsko pisana dela, ki so že skoraj nepoznana. (Na primer »Afrika«, »Carmen bucolicum«, filozofske razprave itd.).

Petrarka je bil izrazit lirik. Epske pesnitve se mu niso posrečile, ker mu je manjšalo pripovedne širine. Pesmi prepletajo temne alegorije, številne podobe iz antike in dogodki sodobnega kulturnega in javnega življenja, ki zahtevajo obširne komentarie in so brez njih nerazumljive celo domaćim poznavalcem Petrarkove poezije.

Od Slovencev je podrobnejše poznal Petrarko učenjak Matija Čop, ki ga je približal tudi Prešernu. Mlademu, z nesrečno ljubezni udarjenemu pesniku, se je veliki stropin kmalu priliubil, zato ni čudno, da je ponekod celo povzel po njem kako misel ali podobo. Prešeren ni samo imenoval v svojih verzih Petrarko kot velikega, občudovanega voča (Glosa, peti sonet Sonetov ljubezni, Lauro in Petrarko imenuje v sonetu Sanialo se mi je, da v svetem raju), temveč je ponekod celo po svoje prepesnil odlomek

Italijanovega soneta. Nekaj očitnih primerov:

Petrarka je spoznal Lauro na veliki petek leta 1327. v cerkvi svete Klare v Avignonu.

Bil dan je, ko je solnčna luč zbledela

zbor smrti stvarnika, kar iznenada prezalih vaših je oči me vada,

ko še zavedal nisem se, ujela.

Naključje je hotelo, da je zagledal Prešeren Julijo na veliko soboto in podobno zapel:

Bil veliki teden je; v soboto sveto, ko vabi molit božji grob kristjana... tam meni je bilo gorje rojeno iz dveh očesov čistega plamena.

Petrarka je bog ljubezni Amor (istega boga zelo pogosto uporablja Prešeren in ne brez Petrarkovega voliva) »obstrelil«, Prešernu je pada »v srce iskra ognjenja«; ljubezen je postala prvemu. »solza vir neutešenja, a drugemu žar, ki vgasnit' se ne da z močjo nobeno«.

Prešernov roman (v sonetu Matevžu Langusu) je hrepenel, da bi v svetih podobah ugledal rajsko življenje in bitje, prav tako je hrepenel Petrarkov starček

... priti v Rim, želeč da med svetniki

tam njega mogel videti bi v sliki, ki upa zreti ga v nebes višavi.

K prijatelju Langusu je hodil Prešeren gledat z isto željo podobo Julije, ki jo je le-ta portretiral. Ah tak podobo gledat me device nebeske, nje lepote senco, sanje goljufne, v kterih komaj sled resnice, ukaz želj vleče v tvoje domovanje.

Enako brezupno je tožil Laurijen poet Tak jaz iščem včasih v bridki tugi, gosna, da bi, če je mogoče, v drugi obraz vaš našel zaželeni, pravi. Petrarkovo prispolobo

In kot jelen obstreljen poganja, ko mu puščica je predrla meča in bolj ko dirja, bolj ga jeklo runi, tako s strelico jaz na levi strani, ki zdaj mi muka je, zdaj največja,

od boli hiram, truden od bežanja... je uporabil tudi Prešeren v verzih Pobegnil tak sem, kakor srna plane od lovcev v prejšnjih časih

obstreljena, ko spet se strelice truma ji zelenata priča in jo spomni stare rane.

Petrarka se je zavedal, da bo s svojo pesmijo ohranil večen spomin Lauri. V tercini

Če kaj premore moje pesmi hvala, oznanja v žlahtnih naj duhov družini

spomin tu večni tvojega imena... je izrazil isto misel kot pozneje Prešeren v gazeli Pesem moja je je posoda tvojega imena.

Površno so tu našteže nekatere podobnosti običajnih poetov ljubezni, kolikor jih lahko opazi bralec, ne da bi se globlje poglabljaj v razmišljanja in primerjavo, in kolikor jih je očitih v slovenskem prevodu Petrarkovih sonetov in kancion.

SLOVENSKI PREVOD PETRARKOVIH PESMI: Primorska založba v Kopru tiska pod naslovom: Soneti in kancone Petrarkove pesmi, ki jih je izbral in prevedel Alojz Gradičnik. Izbor šteje 125 sonetov in 3 kancone. Poleg uvida, ki ga je napisal univ. prof. dr. Stanislav Škerlj, ima knjiga tudi bogate opombe, ki tolmačijo nejasna mesta Petrarkove poezije. Z izborom bo dobil slovenski bralec prvič v roke lep prevod Petrarkove umetnosti. Primorska založba pa bo z izdajo potrdila staro modrost, da se približujejo narodi s kulturo in ne z orožjem ali zeleno mizo. Pri sedanjem zatiranju slovenske besede in knjige pri sodobnih, bo natis in prevod italijanskega literarnega dela v neposredni bližini Italije tih manifestacija. Imeni prevajalca in pisca uvodne besede potrjujeta resnost takega početja.

jk

Visok jubilej godbe pri Sv. Luci

Lani v oktobru je poteklo 40 let, kar je začela s svojim delom godba na pihała pri Sv. Luciji. Zaradi znanih oktobrskih dogodkov se je proslava tega pomembnega kulturnega dogodka izvršila šele letos. Kulturno poslanstvo svetolucijske godbe je tako važno, da je prav, da tudi širša naša javnost, zlasti pa domaća mladina, zve za križe in težave, ki jih je morala prestati v dolgi dobi svojega dela in razvoja.

Z leta 1913. se je na pobudo učitelja Zuccon Erminija ustanovila »Banda sociale St. Lucia«, a za prvega predsednika so izvolili Fra-giacomo Ameriga. Kaj kmalu so se godbeniki, 35 jih je bilo, naučili 3 plesne komade, polko, mazurko in řeveda valček ter z njimi nastopajti na raznih plesnih prireditvah. S tem je godba toliko zaslužila, da so izplačali dolg za nabavo instrumentov. Od prvih ustanovnih članov živita danes le še dva: Anton Marsič in Franc Diqual sedanjih dirigentov, živa zgodovina lucijske godbe in edini njen aktiven član — ustanovitelj.

Obiskali smo tov. Diquala na domu, pa ga tam nismo našli. Ves svoj prosti čas preživi mamreč v majhnih solinarskih bajti, kjer vadi

Zamislil se je tov. Diqual v preteklost in nam na našo prošnjo začel priovedovati: Danes ima naša godba 33 članov, po večini delavcev solinarjev, skoraj toliko, kakor ob ustanovitvi pred 40 leti. Takoj v začetku smo se odločeno poprijeli dela, pa ti nemadoma izbruhne prva svezovna vojna. Tedaj je oblast razpuštila vsa društva in tudi našo godbo. Po nlohodru Italie smo si ustanovili društvo »Circolo socialista di cultura« in naša godba je prišla v sklop tega društva. Od starih godbenikov je pristopilo le 7 ali 8, ostali so popadali na fronti, pomrli, se odselili, popustili. S hvaležnostjo se je spominil dirigentov, ki so prihajali iz Pirana in celo iz Trsta: Giraldi, Toffolo, Tofolon, Mariotti, Pitacco...

Toda fašisti so se našli in podobno društvo ni bil naklonjen. Podivljani fašisti so požgali društveno knjižnico, zastavo pa, ki so si jo bili nabavili 1. 1919., so rešili tako, da so jo zložili v pločevino-škoško škatlo, dodali še internacionalno in delavske himne ter vse skupaj zazidali v dimnik Pucarjeve hiše. Tu je še sedaj, vendar na biračkih zastavah priča socialistične borbe in naši vasi vsekakor spadala kam drugam. Pod fašisti nismo hoteli igrati, pa smo zazidali svoje instrumente pri Marsičevem vodnjaku. Morali pa smo, jih pozneje odkopati, ker so nas prisili, da smo igrali ob raznih prilikah. Eden naših najbolj žalostnih nastopov je prav gotovo tisti, ko smo igrali v slovo vojakom, ko so odhajali v Afriko...

Prišla je težko pričakovana svetloba 1. 1945. Prvega maja se je zbralo okrog 12 godbenikov in že je odmevala toliko zatajjevana inter-

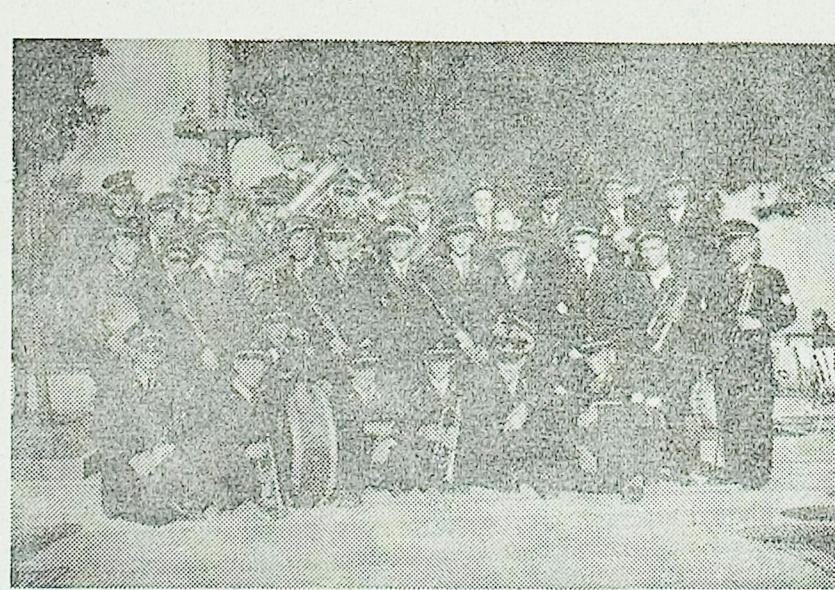

Požrtvovalni kapelnik

nacionalna po piranskih ulicah. Od tedaj naprej je godba v neprestani rasti in razvoju. SHPZ, Unione degli Italiani, kmetijska zadruga, soline, ljudska oblast, vsi pomagajo godbi prav uvidljivo po svojih močeh. Lani smo si mogli že nabaviti posebne uniforme. Sodelujemo povsod, kjer je potrebno. Poznajo nas pa tudi izven domačega kraja po naših uspehl koncertih, kakor v Kopru, Sezani, Pulju, Trstu, Občinah, Reki, Repentabru, Okroglici, Herpelju, Novem mestu, Izoli, Umagu itd. Vzporedno z godbo na pihała deluje poseben petčanski piesni orkester.

Zdaj delujemo pod okriljem DPD Svoboda v Sv. Luciji. Naš repertoar je že precej bogat in obsega tudi takia dela, kakor so Ero z onega sveta, Traviata... Ob našem jubileju nam je podarila vojaška godba iz Portoroža lepo sliko skladatelja Verdiča kot znak prijateljstva in sodelovanja na glasbenem področju.

Tudi mi se pridružujemo čestitkan z željo, da bi dočakali g dva v čim lepšem razmahu svoj zlati jubilej!

Godba iz Sv. Lucije

Ognjena deklica

V deveti deželi za devetimi gromi je živel nekoč kralj. Bil je dober s svojimi podložniki in jih je ljubil. Njegovo najljubše opravilo pa je bil lov na medvede.

Nekega dne pa, ko je bil na lovu, je zaradi goste megle zašel. Iz zamišljenosti ga je zdramil glas gorskih vil, ki so se kopale ob potoku. Vedel je, da mora biti previden in da se ne sme izdati. V svoji bližini je zagledal revno oblečeno deklico, ki je tudi občudovala lepe vite. Toda tudi vite so opazile ubogo Lučko in sklenile so, da se bodo maščeval. In kralj Lado se je silno prestrašil, ko je spoznal, da so jo spremenile v lipo. Še malo je postat, da je zvedel, kako jo lahko reši, nato je zbežal.

Na kresni večer so v kraljevskem gradu praznovali god kraljice matere. To je izkoristil mladi kralj in je o polnoči izginil. Napotil se je v gozd k studenčku. Spontoma si je utrgal leskovo šibo in list praproti. Ko je prišel do lipe in videl, da je sam, se je s praprotjo in šibo dotaknil mladega drevesa. Tako je padel v glooko nezavest. Po dotiku praproti in leskove vejice pa se je pričela lipa sušiti. Postajala je vedno manjša in manjša, dokler ni popolnoma izginila. Ostal je le majhen plamenček, ki je gorel eno uro. Nato se je dvignila iz plamenčka drobna deklica — bila je Lučka. Nad seboj je začula glas: »Bil je pogumen in rešil te! Toda srečna boš samo pet let.« Nato je vse utihnilo. Lučka je bila vsa zmadena in bala se je, ko je videla na tleh nezavestnega mladeniča. Hitro je stekla k potoku, zmočila robček in z njim drenila fujuči čelo. Ko se je kralj Lado prebudil in zagledal Lučko, se je blaženo smehljal. Povabil jo je na svoj dom in jo prosil, da bi postala njegova žena.

Lučka je bila zelo presenečena, ko je zvedela, kdo je njen rešitelj. Bala pa se je nieslove matere, da ne bi bila zadovoljena s tako preprosto deklico. Toda Lado jo je potolažil, da bo že on vse uredil.

Preden sta prišla v grad, sta zavila v trgovio in kralj je kupil svoji nevesti prekrasno belo obleko in ognjenordečno plašč. Ko sta slavnostno stopila v veliko dvorano na kraljevskem gradu, so bile oči vseh prisotnih uprte v lepo deklico in nihče ni slutil, da je to sirota brez staršev. Vsem jo je predstavil kot svojo bodočo ženo in tako se tudi njegova kraljevska mati ni mogla upirati. Zaradi živordičega plašča, ki ga je nosila mladenka, pa so jo dali vzvezek ognjene deklice.

V gradu je bilo veselje, ker je kraljevič našel ženo. Tudi Lučka je bila srečna, kajti naša je dom in ljubečega moža.

Potekali so meseci in leta v sreči in zadovoljstvu. Prej puste granske sobane so odmevale od Lučkih meja smeha. Veselje pa je bilo še večje, ko je Lučka povila zlatolastu deklico z zlato zvezdico na roki. Vsi so jo ljubovali, kajti bila je kot majhno sončce.

In zopet je poteklo nekaj let. Na belem konju sta sedeli Lučka in

Zlatka, na črnem vrancu pa kralj Lado. »Ognjena deklica« je učila svojo hčerkko, kako se človek obvaruje žalosti in mreže. Ko se je kraljev vramek nekoliko oddalil, je nemadoma kralj začul hčerin vzklik, Ozrl se je in »ognjene deklice« ni bil nikjer. Potekla so namreč leta sreče. Zaman je bilo vse iskanje, vse solze in vsa žalost. Kraljice ni bilo nikjer. Lado je žalosten taval okrog, prav tako je žalovala Zlatka za svojo mamico. Končno so se moralni le privaditi brez »ognjene deklice«.

Kralj je posvetil vso svojo ljubezen hčerkki, ki je dorasla v devetnajstletno deklico. Takrat sta se napotila po svetu, da bi našla Lučko. Tiste, ki so ostali na gradu pa je skrbel ogenj v kuhinji, ki je vedno gorel in ga ni bilo mogoče pogasiti. Tako je moral vedno nekdo stražiti, da ne bi prišlo do požara. Kralju niso o tem ničesar povedali.

Medtem pa sta Lado in Zlatka hodila po svetu. Obrabila sta že pet parov čevljev, za »ognjeno deklico« pa nista našla nobenega sledu. Utrijena in lačna sta dospela do gradu sredi gozda. V njem je bil samo starec s sivo brado. Vljudno ju je sprejel in jima povedal, da je to razbojniški grad. Ta starec pa je bil čarovnik in zato mu je Lado zaupal svojo zgodbino. Starec je vzel zrcalo, v katerem je videl ves svet. Natančno je iskal in po dolgem času spregovoril: »Našel sem jo!« Zares, Lučka ni bila nikjer drugje, kot doma, na svojem gradu. Vile so uporabile vzdevek »ognjena deklica« in jo spremenile v plamen, ki gorel na ognjišču. Ko sta Zlatka in Lado to zvedela, da se nemudoma poslovila od ljubeznivega starčka, ki jima je tudi povestil, kako bosta rešila Lučko.

Na gradu so bili veseli, ko sta se vrnila Lado in Zlatka. Kralj je šel v kuhičino in s solzami pogasil večni ogenj. V tistem hipu je stala pred njim Lučka, ker jo je rešil iz oblasti vil, ki so jo mučile dolga leta. Zdaj sta se na grad zopet naselila sreča in veselje in trajala vse življenje.

Napisala HERFART BRANKA iz POSTOJNE

ZA SPRETNE ROKE

Kako ravnamo s čopiči

Ko smo čopič nehalo uporabljati, ga moramo takoj očistiti. Oljno barvo stisnemo s papirjem, potem s čopičem pomažemo z vseh strani. Na splošno vzamemo za izpiranje tisto topivo, s katerim je bila narezana barva.

Velike čopiče, s katerimi namernavamo klejati, moramo pred tem dati za eni uro v vodo, ker se nam drugače ščetinjen lomijo. Čopiče za oljno barvo lahko nekaj časa brez škode shranimo neočiščene v vodi. Strjeno oljno barvo odstranimo iz čopiča, če ga z maslom dobro pregnemo in ga po nekaj dneh izpreremo v petroleju.

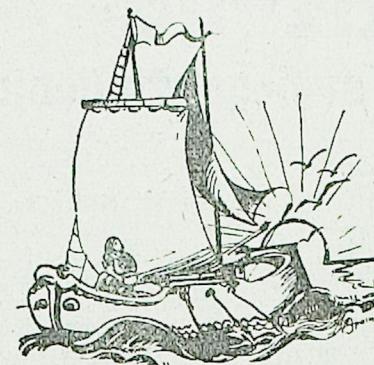
S I L O

Amatareji zelo malo uporabljajo šilo, ki pa je vsestransko zelo uporabno. Služi nam za zarisanje in vrtanje. S šilom lahko vrtamo ze-

lo ozke luknje v les ali podoben material, ki jih s svedri ne moremo. Z 2 mm debelim šilom, dobro omašenim, z lahkoto in hitro prevrtamo 10 mm debelo bukovo desko. Tudi pri zabijanju žebeljev, zlasti kratekih, ki jih ne moremo držati z roko, nam šilo izredno dobro služi.

Z njim navrtamo luknjico, kamor vtaknemo žebelj, ki sedaj v luknjici sam stoji in ga ni treba držati. Podkvite na podplate na primer skoraj ni mogoče pribijati. Ravno tako uporabljamo šilo za navrtanje luknjic za majhne, zlasti lesne vijke in za navrtanje, centriranje pri vrtanju z večjim svedrom, kadar mora biti luknja matančno na določenem mestu. S šilom tudi poiščemo v zidu spranje med opekami ali kamni, kadar zabijamo v zid daljši žebelj. S štirikotnim šilom prevrtamo (širino) luknje. Pri vsem tem delu lahko shajamo z dvema šiloma debeline 1 mm in 2 mm.

SLOVENSKI JADRAN

VЛАДИМИР НАЗОР:

Zlata ladja

Da nekdo za mlada ladje mi da,
s kljunom posrebrenim,
s krnom iz zlata.

pisana bi debla
v vesla ji tesal
in iz bele svile
jadra bi ji tkal.

Cez valove sinje
plul bi z njo vseprek;
z njo veslal in jadral
z brega bi na breg.

Ko pa že obšel bi
vse strani sveta,
natovor v svojo
ladjo bi blaga.

Mami bi prinesel
vseh reči po redu
in s slonokoščenim
koncem pipo dedu,

sestri pomaranče,
punčko; a za brate
kupil bi puščice,
lok in mče zlate.

Pa bila po svetu
bi še dolgo znana
naša slavna vožnja
čez morja prostrana.

Izlet na Palčje in na Jurišče

Tako pusto je letošnje vreme, da nas nikamor ne pusti. Kljub temu smo v soboto, 22. maja odšli po poljskih stezicah in potek v Palčje. Med potjo smo videli presihajoče Malo jezero in Draskovško jezero. Tu so nas pričakovali draskovski pionirji, ki so nas pozdravili z vriskanjem. Po dobrui hodi po gmajni in gozdu smo prišli v lepo vas Palčje. Tu smo videli spomenik, veliko presihajoče Palško jezero in šolo.

Po lepi cesti ob borovem gozdu smo šli na Jurišče. Videli smo rezane borovce in tako spoznali, kako so včasih pobirali smolo. S hriba je bil lep razgled na Palško jezero, Palčje in del Pivške doline. Po urihoda smo bili na Juriščah. Poiskali smo šolo in se pridružili pionirjem, ki so se igrali z žogo. Potkazali so nam svoj razred, potem pa smo skupaj igrali med dvema ognjem. Nenadoma pa se je vili dež, zato smo se umaknili v razred, kjer smo peli in recitirali pesmi. Ko je dež ponehal smo se poslovili. Juriške pionirje smo povabilni, da nas obiščemo in se jim lepo zahvalili za prijazen sprejem. Domov smo se vračali čez Gradec. Videl smo dva prepada in Mrzlo jamo, kjer so med vojno Nemci mučili dve aktivisti in ju na pol mrtvi palnili v prepad.

Domov smo se vrnili utrujeni, toda zadovoljni, saj smo videli veliko zanimivega in lepega.

Napisali pionirji iz ZAGORJA na Krasu.

Moja rojstna vas

Moja rojstna vas leži v majhni dolini med nizkimi griči. Imenuje se Velika Brda. Na severni strani se dviga Nanos, najvišji vrh naše Primorske, v naslednji vasi Hruševje pa so razvaline starodavnega gradu.

Ce grem na Nanos, vidim po vsej Vipavski dolini, ob lepem vremenu pa celo tržaški zaliv. Povedati vam moram še to, da so bile na Nanosu med vojno hude borbe.

Napisala ČIČ JOŽKA iz VELIKIH BRD pri Hruševju

TRIJE LENUHI

Zivelci so trije bratje, lenuhi, kakršnih še svet ni videl. Ni se jim ljubilo govoriti, ne hoditi, se manj pa delati. Edino, kar jih je veselilo so bile polne sklede in mehke postelje. Ker pa brez dela ni jela, so postale sklede kmalu prazne. Ko je najmlajši brat videl, da od zalog, ki sta jim jih zapustila starša, ni več ničesar, je to povedal bratom.

»Kaj me brigas,« je rekel srednji brat. »Če nimamo jesti, bomo lahko več spali!«

»Le kako se vama ljubi toliko govoriti,« se je hudoval najstarejši brat, se obrnil in spet začel vleči drevo.

Prvi dan so bili bratje kar zadovoljni, saj so lahko v miru spali, ne da bi jim bilo treba zjutraj, opoldne in zvečer vstajati. Drugi dan se jim je že godilo slabše. Začelo jih je zvijati po trebuhi, naslednji dan pa še spati niso mogli.

»Bomo šli delat!« je vprašal najmlajši brat. »Ne morem več prenatisati gladu!«

»Neumnost,« je rekel srednji brat. »Rajši umrjem, kakor bi šel delat!«

Najstarejši brat ni rekel ničesar. Poskušal je zaspasti, čeprav mu n'nikakor uspel.

Nihče ne ve, kako bi se ta zgodba zaključila, da se ni vžgala bajta, v kateri so bratje živelci. Ko je ogenj že zajel streho in je postajalo bratom čedalje bolj vroč v postelji, se je spet oglašil najmlajši brat.

»Streha nam gori nad glavo,« je rekel. »Zdi se mi pametno, da gremo iz sobe!«

»Kar pojdi, če si se naveličal postelje!« se je jezik srednji brat. »Naju pa pusti lepo pri miru!«

»To sta grozna!« se je zadrl najstarejši brat. »Ne razumem, kako se vama ljubi toliko govoriti!«

Ko so si bratje povedali vse, kar so imeli, so se obrnili in spet poskušali zaspasti. Noben ni hotel zaspasti v postelji, se obrnili in mehke postelje. Hija pa je lepo gorela naprej v postelji, se je spet oglašil najmlajši brat.

duh potegnetva vsakega mladega in zdravega človeka za seboj. Tekmovanje med šotori, tekmovanje med tabori. Da lahko tekmuješ, se moraš učiti. Učenje v počitnicah? Tega učenja naši taborniški novinci niso niti prav opazili. Učenje pri vsem prijemu tako rekoč, od kuhinjskih do mizarških del. Učenje za tabor in obenem učenje za življene. Učili so se naši taborniki tudi pri posebnih učnih urah za taborniške izpiti in zato, da bi edinice bolje tekmovali med seboj v signaliziranju, postavljanju šotorov, prvi pomoči, orientiraju na terenu ter spoznavanju prirode. To učenje ni bilo ne šolsko ne pusto. Kako radi bili zamenjali z njimi naši taborniki-ponavljalcji, ki so v času taborniških učnih ur moralni ponavljati angleško slovenco ali podvrste rastlinskih vrst. Verjetno se bodo v prihodnjem šolskem letu potrudili, da se jim to ne bi ponovilo.

Naši mladi taborniki, ki so se pravzaprav šele učiti na tabor, zaslužijo vso pohvalo. Bili so delavni in disciplinirani, kot da bi se bili vrgajali že vrej na dobrih taborih. Vrnili so se z izkušnjami in z lepimi spomini, ki bodo živeli z njimi po pozne starosti. M. Š.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. Zdravilični pri Kopru, 6. del telesa, 7. ploskovna mera, 9. pamet, 10. zver, 11. član družine, 12. predlog, 14. glavni števnik, 15. ribiška potrebščina, 17. novi svet.

Napovično: 1. Razčlemba, 2. prislov, 3. dejanje, 4. geometrijski izraz, 5. srednjeveška srbska vladarska rodbina, 8. zareza, 9. senčnice, 13. nočno zabavišče, 15. povratno osebni zaimek, 16. oziralni zaimek.

1	2	3	4	5
	6			
7	8	9		
10		11		
12	13	14		
	15	16		
17				

RESITEV KRIZanke IZ PREJSNJE STEVILKE

Vodoravno: Turčija, iz, en, dolar, oče, TS, ep, itd., rast, Kelti, Eol, ica, steklar.

Napovično: ti, uzdati, čelo, inače, aj, repatica, strela, dal, Stil, kot, es, ar.

Kako se otrok razvija in za kaj se zanima v raznih obdobjih svojega življenja

Ameriški psiholog in zdravnik dr. Arnold Gesell je posvetil 40 let svojega življenga raziskovanju otrokovga razvoja, ker je želel natančno dognati, kakšne so faze ljudskega bitja od dojenčka do polodraslega človeka. V ta namen je dr. Gesell s svojimi sodelavci proučeval telesni in duševni razvoj 12.000 otrok. Svoja zapažanja je objavljalo v pedagoških publikacijah, mi pa jih bomo strmili v kratke odstavke.

PO PRVEM LETU ŽIVLJENJA

FIZIČNI RAZVOJ. Ko ima otrok nekaj več kot eno leto, spremeni svojo dotedanjo lego: iz ležeče prehaja v pokončno. Nekateri že hodijo, lahko sami sedijo, najraje pa plezajo po vseh štirih.

PREHRANA IN SPANJE. Najraje jedo z rokami, toda že se učijo uporabljati tudi žlico. Otrok se budi med šesto in osmo uro, takoj se oglaši, ker ne mara biti sam. Uživa v kopanju in vodi.

ZANIMANJE. Otrok se rad igra s preprostimi predmeti, meče jih in pobira. Če mu vzdignete vrženi predmet, ga bo takoj zopet vrgel. Če mu igračo vzamete, bo protestiral z jokom, včasih tudi z jezo in nerazpoloženjem. Posebno rad se otrok v tej dobi valja po tleh.

OBČUTKI IN RAZMIŠLJANJA. Pred tujimi osebami želi biti zanimiv in išče odobravanje ljudi, s katerimi je pogosto skupaj. Brez vroča se smeje, potem pa zopet kaže strah in išče zaščito oseb, ki so mu blizu. Pri sprehodih opazuje okolico in mimočoče. Otrok je zelo družaben, posebno popoldne. Navdušuje se za glasbo in maha v ritmu.

OTROK IMA ENO LETO IN POL

PREHRANA IN SEN. Tek se zelo zmanjša. Budi se še vedno med šesto in osmo uro. Ponoči se večkrat zbudi in joka, dokler ga kdo ne pomiri. Po kosiu spi največ dve uri.

ZANIMANJE. Otrok ima rad v roku več stvari, hitro se naveliča igrače in jih menja. Ne mara mehaničnih igrač, najraje ima cunje in predvsem papirje, ki jih z užitkom trga.

OBČUTKI IN MISLI. Otrok je posebno nežen do matere, posebno če je truden ali raztresen. V zadrigi je, če opazi, da ga nekdo opazuje. Če je razpoložen, ga vse zelo zanima. Če pa je truden, kaže jezo in nerazpoloženje, vse prijemlje in meče na tla.

OBČUTEK POSEDOVANJA. Pogosto se mu priljubi kaka igrača, s katero odhaja v posteljo in brez nje ne more zaspasti.

Rad posluša petje, tudi sam spušča neke glasove in se ziblje v taktu.

DVE LETI STAR OTROK

FIZIČNI RAZVOJ. Pri hoji ali tekjanju se nagne naprej, prisluškuje in se obrača. Dobri poslednje mlečne zobe.

PREHRANA IN SPANJE. Tek je srednji ali dober. Rad piše iz kozarca. Zjutraj ga je treba hraniti, a opoldne rad je sam. Spi zelo rahlo, zvečer navadno ne zaspí pred osmo uro. Umivanje mu je zelo neprijetno in pri tem redno joka.

OBČUTKI IN MISLI. Budi se že žela za samostojnostjo. Pred tujimi osebami pride v zadrgo, potem pa jih skrivaj opazuje. Govori že v stavkih in si pridobiva izkušnje s prijemanjem, držanjem in podobno (če se je spekel, ne bo več prijemal za štedilnik). Zelo rad pomaga v kuhinji.

POSEDOVANJE. Rad bi imel čim več predmetov, zato zbirja papirčke, cunjice, zamaške, škatlice, kroglice in drugo drobnarivo. Svojih stvari nikoli ne deli z drugimi.

UMETNOST. Začne risati, najraje po zidu. Rad ima petje in glasbo. Tudi sam prepeva, posebno če nekaj »dela«.

OTROK IMA TRI LETA

Otrok je zdaj že popolnoma varen na svojih nogah in zato najraje hodi. Najljubša hoja mu je gor

dol po stopnicah. Lahko vrže žogo, in pritegnje ne izgubi ravnotežja.

PREHRANA IN SPANJE. Otrok ima rajši hrano, ki jo mora gristi in žvečiti, toda še vedno rad piše tudi mleko. Budi se med šesto in sedmo uro, po kosiu pa spi eno uro. Zvečer gre v posteljo okrog osmih. Rad se sam slači in oblači. Uživa v kopanju in v igri z vodo.

ZANIMANJE. Razlika med fantki in punčkami je v izbiri igrač. Otrok rad posluša pripovedke in pravljice.

OBČUTKI IN MISLI. Otrok postaja samovoljen in samozavesten. Razvija se občutek za čas. Rad se igra očeta ali mamo, razlikuje fantke in punčke. Rad bi privlekel nase pozornost, rad bi ugajal. Otroci postajajo nevoščljivi in ljubosumnji, vrtijo se pred ogledalom in ogledujejo svoje nove obleke ali čevlje. Manj jokajo kot prej. Bojijo se živali. Nezadovoljni so, če opazijo svoje obleke ali čevlje na mlajši sestriči ali bratcu.

UMETNOST. Otrok spozna pesem, ki jo je že nekoč slišal. Rad riše, dela kolače iz blata, zida na pesku ali s kockami.

ŠTIRI LETA STAR OTROK

FIZIČNI RAZVOJ. Otrok je postal spretnejši in hitrejši. Rad telovadi in to je treba izkoristiti. Veliko govori, klepeče. Tek je dober. Pri jedi vstaja, ker se zelo zanima za vse, kar vidi okoli sebe. Zbudi se okoli sedme in je dobre volje. Po kosiu gre počivati, toda redkokdaj zaspí. Otrok se pogosto pere in umiva, ker rad brska po vodi. Zanima ga hišno delo. Ko gre na sprehod, veliko sprašuje in spravi starše v zadrgo za odgovor. Zanima ga tehnik in prometna sredstva. Otrok je zrel za otroški vrtec.

OBČUTKI IN MISLI. Otrok je zelo živahan, polni domišljije in radovednosti pa tudi energije. Želi pritegniti tujo pozornost, spoštovanje mu vzbujajo starejši otroci. Mati je zanj nekaj velikega in nedotakljivega. Otrok je zelo družaben, občutljiv za pohvale. Delo in vedenje starejših že kritično ocenjuje.

POEST. Rad bi imel predmete odraslih. Ni več zadovolejn s svojo malo posteljico, rad bi imel veliko. Če dobi kaj novega, je na to zelo ponosen in vsem razkazuje.

UMETNOST. Zelo pozorno posluša, če mu berete. V glasbi uživa. Zanimajo ga recitacije, tudi sam se jih nauči. Zelo rad riše in barva.

(Konec prihodnjic)

Poletna obleka iz pikčastega kretona z odgovarjajočo torbico. Priprerna za kopanje in nakupovanje

KUHINJA

Skuše in sardelice s paradižnikom

1 kg sardel ali skuš, sol, olje za pečenje, en četr litra olja, 5 strokov česna, zelen peteršilj, 50 dkg očiščenih paradižnikov.

Sardele ali skuše oluskamo, jih očistimo drobovine in notranje črne kožice, nato jih nič ne operemo, ampak samo dobro zbrisemo s cisto krpo ali belim paripjem. Denemo jih v vroče olje in pečemo. Se bolje je, če jih spečemo na žaru. V olju pečene dobro odcedimo.

Na preostalem olju (en četr litra) najprej preprážimo sesekljani česen in peteršilj, dodamo še očiščene paradižnike in dušimo kake četr ure, nato pa vse skupaj pretlačimo. Ribe medtem razpolovimo in jim odstranimo hrbitenico in koščice, nato jih zložimo v kozlico, drugo poleg druge, solimo in poljemo s pretlačenim sokom. Vse skupaj naj prav počasi vre pol ure. Tako pripravljene ribe so izvrstne.

Pečene melancane

4 melancane, 3 žlice drobtin, meso od dveh lepih paradižnikov, 3 strok česna, malo zelenega peteršilja, poper, sol 4 žlice olja.

Melancane operemo in neolupljene prebodememo na več krajih z vilicami in jih položimo v mrzlo vodo za dve ur, da potegne voda iz njih gorenko. Nato melancane razpolovimo in izdolbemo iz njih sredino. Izdolbino napolnimo z nadevom. Melancane zložimo nato v kozlico, drugo poeg druge, in na vsako nakapamo malo olja. Kozico denemo v vročo pečico, kjer naj se melancane počasi pečajo. Tako pripravljene melancane damo k mesu ali h krompirju, testeninam, itd.

Nadev: Dobro zmešamo presejane drobtine, meso od paradižnikov, sesekljani česen in zelen peteršilj, sol, poper po okusu in olje.

Za večje uživanje morskih rib

Morske ribe, to dragoceno živilo, v naši prehrani vse premalo upoštevamo. Tudi v Sloveniji je tako, čeprav leži izmed vseh republik najbliže morju in bi moral biti preskrbna z njimi najbolj urejena. Če pa pogledamo statistične podatke, vidimo, da pojde na primer en Ljubljancen na leto povprečno le 1 kg morskih rib, Zagrebčan že malo več, in sicer 2,6 kg. Rečani pa po 12 kg na leto. Tudi reška številka je majhna, če jo primerjamo s količinami morskih rib, ki pridejo v severozahodnih deželah na človeka, in sicer kar 34 do 35 kg na leto.

Zakaj so morske ribe tako dragocene? Kaj vsebujejo?

V prvi vrsti so to živalske beljakovine. Teh primanjkuje v naši prehrani, in sicer se ponekod dvigne ta primanjkljaj tudi na 40 odstotkov. Meso morskih rib ima nekaj več beljakovin kot na primer govedina, poleg tega pa so še cenejše. Beljakovine, ki jih vsebujejo morske ribe, so tudi v taki sestavi, da dovajajo telesu vse snovi, ki jih potrebuje za pravilno delovanje živčevja, izgradnjo plazme, rast organizma in tako dalje.

V drugo skupino dragocenih rib jih sestavljajo pa spadajo rudninske soli, ki jih je v ribjem mesu veliko in so zastopane tudi vse, ki jih moramo uživati, da ostanemo zdravi. Te soli so: kalij, natrij, kalcij, fosfor, klor, žveplo, magnezij, železo, flor, brom in jod. Jod je zelo važen za pravilno delovanje žlezle ščitnice. Ljudje, ki ga imajo premalo, zbole za golšavostjo, stalno pomanjkanje pa ima slabe posledice tudi za devetnajstki razvoj.

Izmed vitaminov, te tretje skupine za zdravje važnih snovi, pa ima meso morskih rib precej vitamina A in D.

Izmed morskih rib, ki naj bi jih pri nas uživali v večji meri in se bo trg z njimi tudi lahko začagal, so male in velike plave ribe. V prvi vrsti je to sardela, ki jo ulove dve tretjini od vsega lova. Je to okusna in zaradi velikih količin, ki jih ulove, tudi cenena riba.

S tem, da bomo v bodoče uživali več morskih rib, bomo bolj izkoristili doslej še malo upoštevan vi beljakovin. Tako bomo prihranili precej drugega mesa, kot je govedina, teletina in svinjina. Presežki tegega mesa bodo tako prišli v poštev za izvoz.

Tudi pri družinskem proračunu lahko nekaj prihranimo, če bomo uživali več morskih rib, ki so cenejše od govejega ali drugega mesa. Ta štednja pa ne bo zdravju v škodo, marveč v korist.

Preko 400 manjših agentov: le nekaj jih je ubežalo preko meje. Pa ne samo to: v istem času, ko so jih polovili, je Intelligence Service že razpolagal z vsemi podatki o teh ljudeh, po večini tudi z njihovimi fotografijami ali vsaj opisi, z naslovom njihovega bivanca, z imeni njihovih zaupnikov — to se pravi z vsemi dokazi o njihovem delovanju, ki so bili potrebni za obsodbo.

»VELIKI UDAREC«
INTELLIGENCE SERVICEA
Vsi večji agenti so bili nekaj mesecov dan in noč nepretrgoma pod stalnim nadzorstvom angleških detektivov. Spremljali so vsak njihov korak. Policija in protiobvezevalna služba sta poznali vse njihove »kontakte«. Njihove fotografije so bile napravljene na posebno domiseln način. Ko se je takšen agent brezkrivo sprehal na ulicah kakega angleškega mesta, ga je v oddaljenosti nekaj korakov spremjal majhen tovorni avtomobil, na katerem je bilo napisano ime firme kakega peka, slaščičarja ali mesara. Takšnih avtomobilov je v Londonu in v drugih angleških mestih na tisoce. Toda skozi majhne opertine tega avtomobila je bila na agenta namerjena precizna filmska kamera, ki ga je snemala od spredaj in od zadaj, ko je stal ali hodil, iz profila itd. Tako je v kratkem času vsaka policijska stanica razpolagala s točnimi fotografijami vsakega od teh vežnejših vohunov, kar je omogočilo aretacijo tudi tistih, ki so ob množičnih aretacijah takoj v začetku vojne uspeli pobegniti.

Unicena vohunska mreža

Nekega poletnega dne leta 1937 se je začela v neki strogo zastrupeni zgradbi Berlina zelo važna konferenca. Sklical jo je eden od voditeljev nacistične špionske organizacije, polkovnik Karel Buchs, glavni organizator nemške obveščevalne mreže v inozemstvu, človek, ki mu o svojem delu ni bilo treba poročati nikomer drugemu kakor samemu Hitlerju. Njegov urad in center njegove organizacije se je nahajal v nekem poslopju sredi Berlina, ki je bilo pod strogom nadzorstvom in v katerega so imeli vstop samo najzanesljivejši ljudje. Organizacija, katero je vodil polkovnik Buchs, se je imenovala »Nationale Geheimswehr«, kar pomeni »Tajna nacionalna obramba«.

Na seji, katero je tega poletnega jutra začel polkovnik Buchs, so bili navzoči ne samo vodje obveščevalnih oddelkov suhozemskih vojske, vojne mornarice in letalstva, temveč tudi največji nacistični strokovnjaki za sabotažo, propagandno delavnost in za organiziranje zloglasne »pete kolone«. Ta konferenca je imela v resnici za svoj cilj izredno pomembno nalogu, ker so na nej razpravljali o glavnih smernicah nadaljnega dela nacističnih špionskih organizacij, raztresenih po vsem svetu, kakor tudi o vseh vežnejših detajlih tega dela. Zato ni prav nič čudnega, da je ta kon-

ferenca trajala — seveda za zaprtimi vrati — polnih sedem dni. Ko je bila končana, je bil izdelan skrbno sestavljen načrt nadaljnega dela, načrt, ki so ga uresničevali skozi vsa leta krvave svetovne vojne, ki je izbruhnila dve leti po tej konferenci.

Računalno na vojno, so Buchs in njegovi sodelavci izdelali takšen načrt, o katerem so bili prepričani, da bo onemogočil katastrofno katastrofe iz prve svetovne vojne, ko je prišla do tega, da Nemci v najodločilnejšem trenutku vojne niso imeli niti enega edinega agenta v Angliji. Buchs se je odločil, da bo namesto ene ustvaril v Angliji dve organizaciji, ki bosta popolnoma samostojni, in brez vsake zveze med seboj. Mreža številka 1 je bila sestavljena iz agentov, za katere so sami organizatorji in voditelji predvideli, da jih bodo prej ali slej polovili, morda že v prvih urah vojne. Selo takrat — po pričetku vojne — pa naj bi stopila v akcijo mreža številka 2. Buchs je računal, da bo na ta način prevaril angleško protiobveščevalno službo, katere voditelji ne bodo imeli nič pojma, da ona sploh obstaja, ampak bodo mislili, da so polovili in likvidirali vse nemške agente, ko bodo uničili mrežo številka 1 ...

PRVI »TURISTI« PRIHAJAJO
Mreža številka 1 so potem takem

sestavljeni manj važni agenti, ki so jih njihovi nadrejeni tako in tako bili pripravljeni žrtvovati. Te ljudi so poslani v Anglijo z nalogom, da zberejo vse podrobne zemljepisne karte posameznih krajev Angleške, posebno južnega dela, da fotografi rajo različne vojaške in industrijske objekte ter vojne tovarne, preščejo njihovo notranjost, poiživajo za podatke o njihovi proizvodnji in podobno. Teh agentov je bila sprva malo, počasi pa je njihovo število vedno bolj rastlo. Tako so se tudi zaradi tega v Angliji pojavili leta

Lepa gasilska slavnost v Divači

Napovedani gasilski festival v proslavo 10-letnice ustanovitve PGD v Divači je bil v nedelji. Prijezna krasa vas Divača se je temu primeno pripravila. Ob glavnih cesti so na visokih drogovih vihrali zastave, čez cesto pa so bili razpeti transparenti z napisimi: Dobrodošli! Na pomoč! in podobno.

Kmalu po osmih uri so začeli prihajati iz raznih strani gasilci v uniformah. Ob deseti uri so se začele priprave za parado. Gasilci so se razporedili na ovinku pred hotelom »Risnik« in od tam odkorakali v paradnem koraku proti zadružnemu domu, kjer so bili na časni tribuni zbrani predstavniki gasilstva, ljudske oblasti in želez-

Prvi začetki pogozdovanja

(Nadaljevanje s 7. strani)

Čudno je, da so ti ljudje bili tako nedosledni, da so svoja polja oralni in sejali nanja žita, sadili krompir in druge kulture. Saj bi po isti logiki moral bog sam odločiti, kaj naj njiva roditi.

Kot posledica tistega dela naših očetov in dedov je ta, da imamo še danes, takoj v naši vasi kot v nekaterih sosednjih, veliko bogastvo v samih iglavcih, če listavcev niti ne stejem. In skozi pretekla desetletja se je marsikdo v slučaju nenadne potrebe ali gospodarske stiske zatekel v svoji gozd po pomoč. To drevje, ki ga je posadil njegov oče ali morda on sam v mladih letih, je bilo izključno samo njegovo. In zakaj bi neki ne bilo? Če je njegov krompir, ki ga je sam posadil in pridelal: če je njegova krova, ki jo je vzredil v hlevu, mora pač biti njegova tudi smreka, ki jo je on ali njegov oče posadil na svojo parcelo.

Naj bo tako prav ali ne, tega do sedanjega stenja zdaj ni več. Niti drevesa, ki bi mi na njivi vzrastlo, ne smem posekat brez dovoljenja in brez plačanja takse. Posledica tega je, da izgubljamo kmetije vso voljo in navdušenost do saditve. Nihče več ne vidi v gozdu hraničca kot nekoč. Naša gozdarska služba je pripravljena tudi zasebnikom nogozditi gole parcele in to na svoje stroške in vendar ne poznam nikogar, ki bi prošnjo napravil.

»Ne marjam,« pravijo ljudje. »Rajši imam tako kot je, kot pa pogozdeno, v kateri ne smem več pasti živine in v kaferu ne bom nikoli več smel vstopiti s sekiro.«

Gozdnovarčevalni zakoni so v svoji zamisli gotovo dobronomerni, za mnoge kraje tudi nujno potrebeni, so pa le preveč šablonski, preveč trdi. Krajevna in okrajna gozdarska služba bi morala imeti moč te zakone tolmachiti v soglasju s krajevnimi razmerami.

France Magajna.

Toda glavna stvar šele pride: Nemci so zvedeli za propad svoje mreže številka 2 šele osemnajst mesecov po začetku vojne! Ves ta čas pa, od množične aracije vahunov pa dokler Nemci niso zvedeli za to, je Intelligence Service vsak dan pošiljal nemškemu obveščevalnemu centru v Berlinu »vohunske« podatke, za katere so polkovnik Buchs in njegovi misili, da prihajajo od njihovih agentov. Vsi ti lažni vohunski podatki so prihajali v Berlin po naprej določenih kanalih in so bili napisani s tajno šifro, s katere so se imeli posluževati agenti, kar je bilo dogovorjeno, preden so odšli iz Nemčije. Ta »vohunska« poročila so bila tako sestavljena, da so vzbujala včas originalnosti, toda podatki v njih so bili takšni, da so — moralni dovesti nemško Vrhovno komando do prevare.

Naj navedemo samo en tak primer, kako so Angleži prevarili s to metodo svoje nasprotinike. Nekega dne je v nemško obveščevalno centralo v Berlinu prispealo šifrirano »vohunsko« poročilo, pod katerim je bil konspirativni podpis enega od onih 35 agentov, ki je že davno sedel pod ključem. To poročilo je javljalo, da je podpisani agent prisel do nekih izredno važnih obvestil in podatkov vojaškega značaja, ki pa so tako obširni in obenem takoj nujni, da jih ne more poslati po navadni poti, tem manj, ker gre za neke risane načrte, itd. Zaradi tega je potrebno, da on osebno pride v Nemčijo, kar bi pa bilo najlaže, če bi nemška vojna mornarica po-

ničarjev. Na tribuni so bili poleg drugih ljudski poslanec Alfonz Grmek in tajnik gasilske zveze Slovenije.

Na čelu paradnega sprevoda so nesli 10 zastav in dva gasilska praporja. Za tem so korakali starejši gasilci, gasilke, mladi gasilski narascjaj, PAZ, nato so skupine gasilcev nosile dolge platnene cevi in drugo gasilsko orodje. Sprevod so zaključili veliki gasilski avtomobili, motorne brizgalne na vozovih. Ta parada je na navzočo naredila velik vtis in so odobravali lepo izvedeno parado.

Po zaključeni paradi so se gasilci zbrali na prostoru pred zadružnim domom. Član domačega gasilskega društva je pozdravil navzoče in podal besedilo ljudskemu poslancu Alfonzu Grmeku, ki je v dajšem govoru dal poudarka gasilskim društvom. Na kratko je govoril tudi o tržaškem vprašanju. Za njim je gasilce pozdravil tajnik gasilske zveze Slovenije in želeti, da bi se gasilstvo na Primorskem tudi naprej takoj razvijalo. Nato je tajnik občinskega ljudskega odbora Divača poklonil društvu lep svilen prapor. Kum praporja je ob izročitvi tega med drugim dejal: »Prepričan sem, da boste ta prapor nosili in čuvati prav tako, kot so nosili partizani svoje borbene zastave, ko so se borili za svobodo širom vse Primorske, Slovenije in Jugoslavije.« Dopoldanska slavnost je bila s tem zaključena. Pospodne je bil organiziran ogled Škocjanke, name in nato prosta zabava.

Realitetna agencija KOPEK

nudi v komisjsko prodajo:

Kompletno jadrnico tipa »Sloka« z jadri in pripadajočimi vrvmi, ribiške elektrogeneratorje za ribolov, kompletni z motorji in svetilnimi telesi, ribiške barke — motorne jadrnice ter navadne na vesla za ribolov, razne foto in radio aparate, komade in kompletna pohištva, pisalne in računske stroje, mešalne stroje za pekarsko obrt, razno konfekcijo in drobni inventar za gostinska podjetja.

Istočasno javlja, da sprejema v komisjsko prodajo vse vrste premičnih in nepremičnih.

Na razpolago ima za prodajo več stanovanjskih hiš z obdelovalnim zemljiščem ter sama zemljiška telesa v bližini Kopra, Izole in v Pradah.

slala ponj na določen dan in na določen kraj — kar je vse bilo točno označeno v šifrirani brezčini depeši — eno nemško podmornico.

Nemci so nasedli. Že po nekaj urah je radio sprejemna stanicna Intelligence Service prejela odgovor, da se bo ob določenem času in na dogovorenem kraju pojavila nemška podmornica, na katero se bo agent vkreal in tako najhitreje do spel na Nemško.

Tako se je neke noči pojavila ob pusti obali Wallesa neka nemška podmornica. Z obale so ji poslali dogovorjeni svetlobni signal, ki je bil tako napravljen, da se je mogel videti edino s tistega mesta, kjer je bila podmornica. Podmornica je odgovorila s prav takim signalom, kar je nomenilo, da je kontakt vzpostavljen. Nato so s podmornice spustili gumijast čoln z dvema člana, ki sta zavesala proti obali. Podmornica je bila v tem času od obale oddaljena vsega kakih sto metrov. Vtem pa, ko je njen kapetan čakal na povratak čolna z agentom, se je podmornica naenkrat znašla v slepej luči reflektorjev, sekundo, dve nato pa se je vsula nanostrahovit topovski ogenj iz več angleških vojnih ladij, ki so jo pod okriljem teme obkolile in se ji pritihotabile z neposredno bližino. V nekaj trenutkih je bila podmornica potopljena, a njena preživelna posadka, skupaj s kapetantom, ulovljena. Vse to se je zgodilo tako hitro, da radiotelegrafist podmornice niti ni uspel poslati v Berlin poročila, da je podmornica za-

Pojasnilo k načinu žrebanja srečk

Mnogi igralci na srečke Jugoslovanske loterije se vprašujejo, na kakšen način se vrši žrebanje srečk? V zvezi s tem in da bi zadovoljili radovednost igralcev, ki so obenem tudi bralci našega časopisa, smo to vprašanje zastavili direktorji Jugoslovanske loterije v Ljubljani, ki nam je dala naslednje pojasnilo:

Kot je znano, ju v vsakem kolu 1,200.000 srečk in so številčene s številkami od 0000001 do 1.200.000. Vse srečke imajo, torej sedemstevilčne številke. Žrebanje se vrši s pomočjo 6 bobnov na električen pogon, od katerih vsak, računačno z desne na levo, predstavlja enice, desetice, stotice itd. Zadnji t. j. skrajni lev oben predstavlja stotisočice. Na obodu vsakega bobna je prostor za deset števil (od 0 do 9), katere tik pred žrebanjem namestijo igralci sami v poljubnem redu, da se s tem onemogoči vsaka nepravilnost.

Samo žrebanje poteka tako-le:

Dobiti po 100.— din se določijo z žrebom na prvem, t. j. skrajnem desnem bobnu. Vsaka srečka, katere številka se končuje s številko, ki jo na določenem mestu pokaže boben, zadene dobitek 100.— Na ta način bo z eno samo številko določenih 120.000 dobitev po 100.— din.

Dobiti po 300.— din se določijo z žrebom na dveh bobnih (desnih), ki predstavljajo enice in desetice. Vsaka srečka, katere številka se končuje s številom, ki ga pokažeta ta dva bobna, zadene dobitek 300.— din.

Na isti način se nadaljuje žrebanje tudi večjih dobitev z vedno naraščajočim številom uporabljenih bobnov. Tako za večino dobitev niso merodajne cele številke, natisnjene na srečkah, ampak samo njihove končnice.

Važno je opozoriti, da je za večje dobitke in premije, ki se žrebajo z vsemi šestimi bobni, merodajno vseh sedem števil, iz katerih se sestoji številka srečke. Pri žrebanju teh dobitev je treba upoštevati, da bo na šestem bobnu (t. j. na skrajnem levem bobnu, ki označuje stotisočice) poleg števil od 0 do 9 tudi številki 10 in 11. Slednji dve bosta pomenili deset, oziroma enajst stotisoč, torej 1.000.000 ali 1.100.000. Maksimalno število, ki ga bodo tako urejeni bobni lahko pokazali bo 1.199.999, s katero številko je tudi oprenljena predzadnja srečka emisije. Naslednji t. j. zadnjo srečko emisije, ki je oprenljena s številko 1.200.000 bomo smatrali za iztebano, če vseh šest bobnov pokaže 000000.

MEDNARODNEGA JEZIKA

ESPERANTO

so lahko hitro naučite v našem dopisnem tečaju. Ako pošljete znamko za Din 25 — Vam pošljemo brezplačno na ogled prve lekcije.

Zveza esperantistov Slovenije,
Ljubljana, Miklošičeva 7/I.

šla v past. Nemška komanda je smatrala, da je bila podmornica potopljena slučajno, potem ko se je vanjo vkreal agent, po katerem je bila poslanan, in ni niti stutila, da je bila podmornica zvabljena v ne-navadno prebrisano nastavljeno past.

Angleži se niso mogli več posluževati imena svojega agenta pri varanju Nemcev, so se pa zato kašnje posluževали na podoben način enekaterih drugih agentov, ki so jih držali v zaporu. Tako so s pomočjo prebrisane prevare potopili Nemcem več podmornic, preden so oni prišli na jasno, kaj je pravzaprav s stvarjo. Kaj je pomenila potopitev tudi ene same podmornice v času, ko se je že začela voditi velika »bitka za Atlantik«, pa si lahko mislimo.

Dve o Kraševcih

KAKO JE KRAŠEVEC V TRSTU PRODAJAL VRESJE ZA SENO

Vroče popoldansko sonce se je bilo že nagnilo na zapad, ko sem iz te rodotinosti, ki bi jo na Krasu ne pričakovao.

RADIO · OGLASI · OBJAVE

IZVLEČEK IZ PROGRAMA od 14. do 20. avgusta 1954

SOBOTA, 14. VIII. 54.: 13.45 Lahka in zabavna glasba, vmes objave; 14.30 Žena in dom; 15.00 Poje pevski zbor iz Ajdovščine; 17.30 Domorodne pesmi; 18.15 Zabavni orkestri igrajo za židano voljo; 21.30 slušna igra: Linhart: »Matiček se ženi«; 22.10 Ritem in melodija.

NEDELJA, 15. VIII. 54.: 8.10 Slovenske narodne: 8.30 Za naše kmetovalec; 9.00 Za nedeljsko jutro; 15.15 Mladinski tečnik; 13.45 Glasba po Željah; 15.00 Nasi kraji in ljudje: Ostrožno pri Celju se pripravlja na velike dni; 16.00 Zborovske pesmi — pojetja zborov: »Igor Gruden« iz Nabrežine in Barkovljanski zbor; 16.30 Promenadni koncert: 17.00 Naš domovina — spored narodnih pesmi; 18.30 Z ritmom v ritmu: 22.30 Plesna glasba.

Sklep

Okrajna javna arbitraža v Kopru je po likvidacijskem svetu, ki ga sestavljajo Hodžar Marjan kot predsednik ter Jakin Jože in Tavčar Jože kot člana, v pripravljenem postopku za uvedbo prisilne likvidacije Gostinskega podjetja »Zarja« v Kopru — v smislu člena 46/II odst. Uredbe o prenehanju podjetij in obrtv, z dne 18. 12. 1953, Uradni list FLRJ Številka 51-425/53.

sklenila

I. Preklicijo se pravice in pooblastila, ki jih doslej imajo organi in druge osebe za gostinsko podjetje »Zarja« v Kopru in ima od slej polno pooblastitev za kakršnokoli zastopanje imenovanega podjetja samo njegov sedanji direktor tov. Nazarij Norbert, ki posluje v poslovnih prostorih podjetja v Kopru, ul. Verdi 13, pritičje in stanuje v Semedeli (Koper) št. 130.

II. Tov. Nazarij Norbertu ima nalogu, da kot zaupna oseba in opolnomočen zastopnik gostinskega podjetja »Zarja« v Kopru ob sodelovanju likvidacijskega arbitra do nadaljnega vodi poslovanje podjetja.

III. Prepove se kakršnokoli izplačilo upnikom gostinskega podjetja »Zarja« v Kopru.

Sklep

Na predlog podjetja »Ex Ampelea«, tvornice sardin v Izoli, ki jo zastopa dr. Janko Vovk, odvetnik v Kopru, se odredijava prodaja 408 sodčkov slanih sardel v skupni teži 21.004 kg, ki se nahajajo v skladu predlagajoče stranke, tvornice sardin »Ex Ampelea« v Izoli.

Prodaja se bo vršila

23. avgusta 1954. ob 9. uri
v skladu tvornice sardin »Ex Ampelea« v Izoli, Le-tu si morajo interesenti blagov prodajo ogledati.

Za cene se imenuje tov. Ivo Matej, kapetan na r/b »Soča«, Piran. Pomorski tehnikum. Naroča se mu, da opravi cene, ki pred prodajnim narokom in da bo na naroku samem podal ceneveno poročilo.

Prodaja se bo izvršila na stroške in nevarnost nasprotnne stranke »Zadrugar«, kotarskog zadržnog poduzeča u likvidaciji, Dubrovnik.

Arbitri:

(Dr. Vladimir Dintinjana)

kraških fantov in mož. Med temi tudi tovariš Macarol iz Dobravljah. Ta je v neki vasi na Cerkljanskem doživel tale dogodek:
Bit je na obhodu in je naletel na starega moža, ki je pred hišo praviljal drva.
»Pridi sem, partizan in poglej kaj so tisti, ki gredo proti vasi,« ga je poklical mož. Tovariš Macarol se mu je približal in... »Drrrrrr, drrrrrrr,« je zapokal iz brzostrelke Nemca, ki je bil na čelu kolone, ki je prihajala po vasi. Macarol se je bliskovito okrenil in skočil med hišami v grmovje. Tam se je pretipal in ugotovil, da so tri krogle preluknjale hlače pod kolenom, tri pa so zadele nahrbnike in se v njem ustavile. To je bilo 22. julija 1944

Jugoslovani so zasedli četrti mesto na svetovnem prvenstvu

Prvenstvo je zaključeno. Jugoslavija se je uvrstila na četrto mesto za SZ, Češkoslovaško in Francijo. Strokovnjaki, ki so sledili tekme v Saint Jeanu, so izjavili, da bi se Jugoslavija lahko uvrstila na drugo mesto, če se ne bi naš padalec Poličan poškodoval že pri prvem skoku. Prentič in Martinovič pa sta bila trenutno izven forme.

Najbolj sta presenetila mlada jugoslovanska padalca Miličevič in Damjanovič. Mladen Miličevič, ki je državni prvak, se je odlično spustil in pristal le 2,57 m izven kroga ter tako postavil nov svetovni rekord v tej disciplini. Vsa moštva, ki so nastopila v Saint Jeanu, so mu ploskala in med splošino odobravljajo so ga tekmovalci odnesli na rokah.

Vsekakor gre pri tem zasluga tudi letalca Peloševiču, ki je v veliki meri omogočil Miličeviču tako lep uspeh.

Jugoslovani so dobili tudi svetovnega prvaka v disciplini stihnih skokov. Dvajsetletni Danilo Damjanovič je v tej disciplini z zadnjim dvajset sekund dosegel od 200 možnih 196 točk. Jasno, da so ga kako Miličeviča splošno povhalili.

Za Jugoslavijo so se uvrstile po tem vrstnem redu še Velika Britanija, Italija in Še na osmem mestu so ZDA.

Miličevič se je v lestvici padalcev uvrstil na peto mesto, Damjanovič pa si je prislor osmo mesto.

Smučanje na vodi

Zadnja leta se je v Ameriki pa tudi v Evropi pojavil nov šport — smučanje na vodi. Ta šport pa zahteva vprego t. j. motorni čoln, ki gre s precejšnjim hitrostjo. Smučar, ki ga ta čoln vleče, se sicer samo drži vrvi, vendar mora biti zelo spremenjen, ker mu najmanjša napaka lahko povzroči nevičnosti.

V nekaterih krajih prirejajo velika tekmovanja v tem športu. Zgradba teh smuči je podobna zimskim, le da so vodne nekoliko kraje in Širš. Ta šport se hitro širi in ima precej ljubiteljev. Ugoden je v veliki meri za zimske smučarje, ki lahko dobro trenirajo za zimsko sezono.

Uspele motociklistične dirke v Mariboru

V nedeljo so bile v Mariboru, na stadionu na Poljani motociklistične dirke, na katerih so dosegli zelo lep uspeh posebno trije bratje Mrak iz Ljubljane.

Poleg slovenskih in hrvaških vozačev so nastopili tudi Avstrije, Italijani pa zaradi tehničnih razlogov niso prisotstvovali. Po enoumem sporedu pa se je na žalost uila precej močna ploha, tako da so moralni dirki prekiniti. Ker so bili slabii izgledi tudi za kasnejšo, je sklenila tehnična komisija, da se dirka zaključi.

Zvezcer so objavili rezultate.

Bratje Vinko, Peter in Slavko Mrak iz Ljubljane so dosegli vsa tri prva mesta in zelo navdušili igralce. Tudi Avstrije so se izkazali, vendar so jih precej spremjevale nesreče. Enega izmed njih so moralni zaradi hujše nesreče prepeljati v bolnišnico.

Izidi dirke:

1. Vožnja dirk-trak do 125 ccm: 1. Mrak Tine (povprečna brzina 55,5 km) 2. Križan (s 53,4 km), 3. Tlaker (53,2 km).

2. Sportni motorji do 250 ccm: 1. Slavko Mrak (59 km), 2. Tlaker (55,2 km), 3. Križan (54,5 km). Izven konkurenčje je startal Regvart, ki je dosegel čas 62,5 km na mru.

3. Dirka speed-way (14 tekmovalec): 1. Vinko Mrak (10 točk), 2. Unterköfler (10 točk), 3. Lang (8 točk).

Atletska reprezentanca pojde v Švico

Devet atletov naše atletike je določenih, da bodo sodelovali na evropskem atletskem prvenstvu v Bernu. Prvenstvo se bo začelo 25. avgusta.

Določeni so:

na 1500 m Mugoša, ki je z lepim uspehom zmagal v nedeljo v Novem Sadu. Vendar sodijo, da bo imel dokaj težko delo, ker je več atletov boljših od njega.

V teku na 10.000 m bo nastopal naš prvak v teku na dolge proge Mihalič. Mihalič je sedaj v evropskem prvenstvu na tretjem mestu t. j. za Zatopekom in Kováčem. Je pa še nekaj atletov, ki so po izgledu mogoče v isti vrsti z Mihaličem in na progi 10.000 m letos še niso tekli. Vse kar bomo videli, kako bo.

Skrinjar nas bo zastopal v maratonskem teku. Vendar bo moral paziti, kajti rezul-

tat, ki ga je dosegel na Balkanskih igrah ni bil sicer slab, vendar mora računati na hujšo konkurenco.

V kategoriji na 110 m z ovirami nas bo zastopal Lörger. Od njega lahko veliko pričakujemo, čeprav na Balkanskih igrah ni dosegel uspeha, ki bi ga lahko, dasi je zmagal.

V skoku ob palici nas bo zastopal Miklavž. Na žalost se je zadnje čase poslabšal, tako da so izgledi kaj slab.

Kladivo bo metal Gubijan, ki je sicer v začetku sezone dosegel lep uspeh 59,10 metrov, vendar se je zadnji čas poslabšal.

V štafeti na 4 × 100 m nas bodo zastopali: Lörger, Pecej, Jovančič in Benjak.

57 mescev kazni za 6 članov Odreda

Z odločbo pri NZJ je bilo kaznovanih 6 članov ljubljanskega Odreda zaradi raznih prekrškov: Josip Pirč, član uprave Odreda, z dvema letoma prepovedi sodelovanja v vseh športnih organizacijah, Ivan Plik ne smeigrati 3 meseca, Jurčič Svetozar 9 mesecov, Vogrič za 6 mesecov, Mladen Krgin za tri in Ranko Leško za 12 mesecov. Trener Odreda Milovan Ognjanov je bil oproščen, ker ni šlo za primer disciplinske odgovornosti.

Naši atleti so bili v Londonu: Skupina naših atletov je v Londonu nastopila proti angleškim atletom. Dasi Angleži niso nastopili v popolni formi (najboljši angleški športniki se namreč nahajajo v Kanadi na »Britanskih igrah«), se naši športniki niso kdake kako postavili.

Nogometne kvalifikacijske tekme

V nedeljo 8. 8. 1954 je bila na športnem igrišču Grafičarja v Ljubljani odigrana kvalifikacijska tekma za vstop v I. slovensko ligo med domačim Grafičarjem in ŠD Tabor iz Sežane, ki se je končala z rezultatom 2-1 v korist domačinov.

Igra ni bila dokaj lepa in je emajstorica Grafičarja prešla v vodstvo po 25. minutu prvega polčasa. Gostje so si s vso silo prizadevali do izenačenja, kar ni uspelo in se je prvi polčas zaključil z rezultatom 1-0 v prid Grafičarja.

Tako je v začetku drugega polčasa so gostje uredili svoje vrste ter pričeli s smotrnešo igro, a klub temu jim ni uspelo izenačiti, marveč je nasprotnik prišel še do reaktivacije drugega golja, nakar je desno krilo gostov rezultat znižalo na 2-1.

Od domačinov je zlasti požrtvovvalno igral levi ter desni half ter zvezza, medtem so gostje imeli najboljše igralce v obrambi.

Da je je prišlo do takega rezultata, je očvidno pri pomagal sodnik tov. Perko, ki je tekmo sodil s takimi mapakami, da so vplivali na rezultat. Ker se pri takih tekmacah take napake često pojavljajo, bi bilo potrebno, da se sodniki odredijo iz neutralnega območja.

ŠAH

Sahovsko prvenstvo FLRJ

V IV. kolu polfinalnih turnirjev za sahovsko prvenstvo Jugoslavije, je rezultat naslednji: v Trsteniku: Bidev-Guzelj 1:0, Dimic-Kržniški remi, Djuraševič-Vošpernik remi, v Skoplju pa: Grosek-Suhobičanci remi, Udžvarlič-Puc remi, v Sarajevu: Vojak-Siška remi.

V Trsteniku je bila prekinjena partija med Vošpernikom in Udovičem, ki se je končala z zmago Vošpernika.

Lep uspeh piranskega moštva Soline (Piran): Železničar (Maribor) 2:1

V nedeljo sta se srečali na igrišču pri Sv. Luciji nogometni reprezentanci Soline in Železničar. Zmagal, ki je dosegel piranske moštvo, bo omogočila Pirančanom povračilo v slovensko-hrvaško ligo.

Piranško moštvo je tako ponosno na uspeh, ki ga je doseglo. Dobro so pokazali, kaj znajo: bili so spretni in nevarni za Mariborčane.

Posebno dober je bil napad, pa čeprav so igrali vsi dobro, seveda eni bolj, drugi manj.

Vseeno pa so v prvem polčasu prevladovali gostje, ki so kaj zgodaj ogrožali Bartolejevo mrežo. Bužiču iz Maribora je uspelo napraviti gol. Pirančane je to dokaj potrolo, hkrati pa podzgalo. Vendar jim do konca prvega polčasa ni uspelo izenačiti.

V drugem polčasu pa se je položaj spremeni. Vratar Bartole, ki se ni ustrelil nasprotnikovega napada, je vzpodbujal tovariš.

Napadi Pirana so postajali vedno jasnejši in močnejši in v 68 minutu je Tamaro z leve izenail z močnim udarcem.

To je dal domačinom novo vzpodbudo, da so ponovno prešli v napad in z lepim podajanjem Ernestinija in Salvestrinija Giraldu in on potem Daprettu, ki jo je poslal v 83 minutu v Železničarjevo mrežo.

Državno balinarsko tekmovanje

V nedeljo, 8. 8. 1954 je bilo v Pušči odigrano prvo državno prvenstvo FLRJ v parni balinarjev. Pri tem tekmovanju je sodelovala ekipa ŠD Tabor Sežana in tako osvojila četrto mesto. Preden je prišlo do tega nastopa, si je ŠD Tabor praporil vstop na državnem prvenstvu po zmagi Primorskega prvenstva v Novi Gorici. Ta ekipa je pokazala, da se da s požrtvovanostjo in dobro voljo marsikaj dosegli. Četrto mesto v okviru FLRJ je za Sežance velik ponos in pobuda za nadaljnjo uspešno razvijanje tega športa. Ekipa je bila sestavljena iz tov. Lah Franca in Guščin Dušana, kot rezerva sta sodelovala tov. Bogo Jež in Grča Jožef ter Peča Jožef. Nestrpno pričakujemo republiško prvenstvo v četvoricah; mosilci prvega mesta za Primorsko so člani ŠD Tabora.

Rezultat je potem ostal do konca igre nespremenjen, čeprav so domačini sedaj energičneje napadali, vendar je bila Železničarjeva obramba dokaj dobra.

Vendar so Pirančani odnesli zmago 2:1 (0:1). Želimo jim še nadaljnih uspekov.

Evropsko prvenstvo v veslanju

Na evropskem prvenstvu v veslanju bodo zastopali Jugoslavijo za skiff: Perica Vlašić, dvojec brez krmara: Crvena zvezda, dvojec s krmarjem: Mornar (Split); četverec brez krmara: Krka (Sibenik); osmerec Mornar (Split); četverec s krmarjem bo določen po tekmi med Crveno Zvezdo, Krko in Istro.

Od ženskih ekip bo nastopil le četverec brez krmara »Danubius« iz Novega Sada.

Novi športni voditelji

Pred štirinajstimi dnevi so se v žaloščah zbrali mladi telovadci na desetdnevni voditeljski tečaj, ki ga je organiziralo TVD Partizan Gorica. Tečaj je vodil požrtvovanji športni delavec in načelnik Okrajne zveze TVD Partizan Gorica, Karlo Vončina. Fantje so zanimali sledili predavanjem tov. Vončine. Zavedali so se, da bodo moralni pridobljeni znanje predati svojim tovarišem. Tov. Vončina in njegov pomočnik Sinigaj sta tečajnikom razkrila vse probleme in delo, ki čaka mlade voditelje. Po desetih dneh so telovadci odšli na svoje domove in se pripravili na delo z mladino.

SPORTNI DROBIŽ

Dve dirki okrog jezer: V nedeljo 22. avgusta bodo odšli naši kolesarji na Bled, kjer bo ekipa dirka okrog jezera. Sodelovali bodo tudi klubi iz ostalih republik.

Naslednjo nedeljo pa bodo nastopili v Celovcu, kjer bo dirka okoli Vrbskega jezera.

Le poleg italijanskih alpinistov: Pakistanski radio je sporočil, da so ujeli sporočilo italijanske odprave na Gudvin Austen ali K2, ki pravi, da so dosegli vrh. K2 je drugi najvišji vrh na svetu in ga je do sedaj neuspešno naskakovalo že kakih 9 skupin.

Baje na vrhu že plapolata pakistanska in italijanska zastava.

Emil Zatopek dosega vedno večje uspehe. »Češka lokomotiva«, kakov pravijo svetovnemu prvaku na dolge proge Zatopeku, postavlja zadnje čase nove rekordne v teku na dolgih progah. Zatopek je prvak na dolge proge že od 1947. Ni edino, da dosega take uspehe, saj vsak dan trenira in preteče na dan baje ekrog 27 kilometrov.

Milijonski zaslužki na »Tour de France« Letošnji »Tour de France« se je začel 8. julija v Amsterdamu, prvikrat v tujih državah. Imel je 23 etap.

Najboljši kolesarji so zaslužili na letosnjem »TOUR DE FRANCE« več milijonov frankov, Kübler 3,352.000, Schär 1,802.000 itd. Seveda so dobili tekmovalci nagrade še v skoraj vsakem večjem kraj, koder so šli.

Francoz Bobet je zmagal: Preteklo nedeljo se je končala velika kolesarska dirka »Tour de France«. Zadnja etapa je bila dolga 180 km, njen zmagovalec je bil Dernao. Dvakratni zaporedni zmagovalec, Francoz Luis Bobet je prevozil 4855 km dolge proge v 140 urah 6 minutah in 10 sekundah.

MALI OGLASI

»Sprejmemo tako v službo kvalificirane mesarije in vajenca za trgovino. Plača po dogovoru. Ponudbe dostaviti na Kmetijsko zadržavo Dutovlje.«

»Skladiščinike — kvalificiranega trgovskega pomočnika specijske stroke — sprejmemo. Pismene ponudbe z navedeno dosedjanje službe poslati na upravo trgovskega podjetja »Zivila« — Piran.«

JERMAN Roman od Avguština, rojen 2. I. 1935 v Glemu pri Marezigah številka 1, istotam bivajoč, je izgubil osebno legitimacijo Številka 36114/26014, izdanod občinskega ljudskega odbora Marezige, in jo razglaša za neveljavno.

FURLANIČ Virgilij, pok. Antonia in Peroče Marije, roj. 12. IX. 1914 v Manžanu, sedaj bivajoč v Pomjanu 41, je izgubil osebno legitimacijo Številka 27386/17374, izdanod od obč. ljudskega odbora Šmarje, in jo razglaša za neveljavno.

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Milko Štolfa — Tiska tiskarna »Jadran« — Vsi v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Santorjeva ulica št. 26, telefon 170, poštni predel 2.